

ВІСТНИК

МІСЯЧНИЙ

ОБЛАН

Листопад - Грудень
1933 Р.

ЧИСЛО 14-15.

ЦІНА
10 центів

РІК 2.

ОРГАНІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ
В АМЕРИЦІ.

ВИХОДИТЬ В НЬЮ-Йорку, Н.Й.

Увага! Нью Йорк і околиця! Увага!

СКЛЕП МУЖЕСЬКИХ УБРАНЬ

Роблю на замовлення **МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ**,
продаю готові, як рівнож роблю **СІЧОВІ** і „**ОДВУ**”
однострої, роблю все, що входить в обсяг
кравецької роботи.

ВИПРОДАЖ УКРАЇНСЬКИХ

ВИШИВОК із Рідного Краю,
по дуже уміркованих цінах.

ВИШИВАНІ ОБРУСИ

із серветками від \$5 в гору,
ДОРІШКИ, **РУЧНИКИ** від \$2
до \$5, **ПОШИВКИ**, **КАПИ** на
ліжка, **КИЛИМИ** і т. д.

Вся праця викінчена першої класи!

A. PASICHNYK

107 ST. MARKS PL. NEW YORK, N.Y.

Теодор Свистун.

В РІЧНИЦЮ СМЕРТІ ГЕРОЇВ ГОРОДКА

„Благословенні будьте нині
І присно, і во вік віків
Світить як зорі Україні“.

(О. Олесь).

Кругом на Україні неправда і неволя. Непросвітла і темна ніч.

Вороги України кривдять і насміхаються з Вашого Народу.

Ви не могли цього знести.

Народ став покірним; зі стиду Вам лице паленіло. Народ Ваш понижений; Ви не могли цього стерпіти. У Вас загорілась жадова кривавої пімсти. Ви постановили стерти з чола Вашого Народу п'ятно раба... Ви хотіли знищити рабське упідлення провідників Вашого Народу, кровю своєю Ви хотіли схаменути їх, щоб стали людьми.

Свідомі своєї великої мети, Ви рішилися на чин, щоби потрясти сумлінням упідлених і упокорених та доказати всім невірним, якої жертвенности треба, щоби відродити лицарського духа Нації, духа, який здобуде Волю України.

Задля тоїж самої цілі героїською смертю гинуть Старик і Березинський.

Та супостатам долі нашої за мало було цієї жертви...

Безсумлінна дійсність нашого упідлення дала двом другим лицарям випити чашу найгіршої отруї з рук власних братів.

Босі, обдерті і голодні наші Герої-Лицарі старались схоронити своє життя для дальшої боротьби за Волю нашу. Та тут же стрінулися зі своїми рабами в повній наготі їх підлості.

Як звірюки, свої раби кинулись на Вас, О-

свободителів їх, і булиб вбили, колиб не Ваша героїська постава.

„Ми члени Української Військової Організації!“ — і тупа юрба рабів спустила очі в долину. Ви тоді:

„спокійним поглядом повели по черні, що ревла „Розпни“,

„замучені згадали села і обнялись як рідні брати...“

Та і тут Ваша Голгофта, як і Голгофта Вашого Народу, не кінчиться.

В кігтях Ляхо-Татар, Ви гідно і по лицарськи видержуєте муки і тортури і стаєте осяяні блиском правди перед суд катів. А про присуд їх Ви вже знали наперед.

„Не хочу помилювання! Мені тільки жаль, що не зможу більше працювати для Неньки України“ сказав Дмитро Данилишин.

...„Я селянин і Націоналіст-Революціонер і не жалую того, бо показав я, що село доведе. Я свідомий свого чину“ — сказав Василь Білас.

Гердим кроком, з піднесеним чолом, вийшли з тюрмної келії і сміло пішли на смерть за Волю нашу.

Вже петля на шиї, вже кат відступився — смерть за хвилинку. Та через ум бойовика ще одна думка майнула: це про Україну люблю. І „Хай живе Україна!“ громом пронеслося по тюрмним подвір'ю.

Погиб смілий Білас,

Данилишин згинув,

Та за нашу землю,

Рідну Україну...

Світить як зорі Україні! — Хай слава Героїв
Її піде з покоління на покоління, хай вчить їх,
що **УКРАЇНА ПОНАД ВСЕ!**

ПРОВІДОВІ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ, ВСЕМУ ЧЛЕНСТВУ О.У.Н., ВСІМ ОРГАНІЗОВАНИМ ЧАСТИНАМ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ТАБОРУ, ВСІМ БРАТНІМ, ПРИХИЛЬНИМ НАМ ОРГАНІЗАЦІЯМ, ВСІМ ПООДИНОКИМ ПРИХИЛЬНИКАМ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ, ЧЛЕНАМ ОДВУ, ЧИТАЧАМ „ВІСТНИКА ОДВУ“ ТА ВСЕМУ НАЦІОНАЛЬНО НАСТРОЄНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ В АМЕРИЦІ,

ширі бажання

**ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
складають:**

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О. Д. В. У.

і

АДМІНІСТРАЦІЯ „ВІСТНИКА О.Д.В.У.“

Д. Галичин.

ЛИСТОПАД 1918 РОКУ

І сталося чудо!... Лазарове тіло,
Закуте в гробі три дні, три віки,
Воскресло, встало, кровію скипіло
І, меч двосічний взявши до руки,
Пішло до бою з темним духом смерти...

П. Карманський.

15 років відділює нас від тих світлих радісних днів, коли українська нація, взявши меч до руки, повстала до боротьби, пішла до бою „з темним духом смерти”. Цей дух, закутий у гробі віковичної неволі, воскрес, а з ним воскресло й тіло народу до нового життя. Воскресли традиції давньої минулої слави, традиції Великих Князів і славних Героїв. Воскресли і стали дійсністю. В тіснім духовім об’єднанні теперішності з минущиною, спільними зусиллями, жертвами життя — здобуто волю. Та тим був завершений тільки один етап самостійницьких змагань українського народу, бо, здобувши волю, треба було довершити ще друге велике діло: ту волю задержати. Бо здобути державність є не раз легше, ніж її втримати.

Великий здвиг народнього духа й патріотичних почувань не був підпертий до тої міри, якої вимагав від нас усіх цей важливий історичний момент, а тому не залишив тревалих слідів. Бо всяка визвольна боротьба, щоби бути успішною, щоб оставити трівкі сліди, мусить бути завжди безумовна, всеціла, боротьба всіх і всіма силами. Трівкості успіху визвольної боротьби не можна досягнути ваганням, пів-ділами, пів-засобами. Той успіх є все передумовлений зосередженням усіх активних сил нації, надлюдською напругою тих сил і їх витривалістю. Несприятливого розвитку подій не можна складати на обставини. Нарід самий мусить творити ті обставини, диктувати їх, змінити та пристосовувати до своїх хотінь і цілей.

14 років віддаляє нас від того часу, коли український нарід втратив здобуту волю. Та втратив він ту волю тільки назверх, тільки в фізичному значінні слова. Бо визвольна ідея, яка зародилася 1 листопада 1918 року, а закріпилася в однорічній державницькій школі, яку

перейшов наш нарід, стала сьогодні вже не-вмирущою. Вона увійшла в кров і в кість народу, стала нерозривною, складовою частиною самого життя. Вона тепер жде тільки фізичного оформлення.

Приспішити час того фізичного оформлення визвольної ідеї зможемо ми самі, коли станемо послідовними і вірними носіями тої науки, яку ми винесли з державницької школи з часів активної боротьби, та носіями тої науки, яку під теперішню пору продовжує державницька школа українського борецького, українського націоналіста. Бо державницька школа українського націоналіста вчить нас якраз тих прикмет, тих засад правди, які одині зможуть прискорити оформлення визвольного руху, перейти з мрій до дійсності. Бо здобуття власної держави — це сама життєва ціль українського націоналіста-борця, для досягнення якої він усе готов посвятити своє життя. І в часі, коли український нарід мільонами жертв оплачує своє поневолення, коли червоний московський кат десятикує голодом українську націю, то в часі тої грізної трагедії одині радісним проблиском і заповітом кращої будучини являється той революційний дух української націоналістичної молоді, який вона черпає з традицій минулого та з теперішньої науки тої державницької школи, якої девізою є:

Я боротись за правду готов,
Рад за волю пролить свою кров.

В день 15-літніх роковин здобуття Української Держави наш нарід переживає якраз найтрагічніші хвили за весь час свого існування. Плодючі українські землі перемінилися в одно велике цвинтарище з мільонами трупів, а з другими мільонами блукаючих по ньому худих, з голоду опухлих людських тіней. Та це трагічне положення нашого народу не повинно викликати в нас зневіри, а навпаки, саме в трагічних часах повстають геройські великі діла. А коли думаємо тепер про велике діло визволення, то памятаймо, що „Не завжди під сонцем щастя народжується, та виростають великі річі; навпаки, дуже часто тяжкі часи мають у собі зародок переможного успіху”.

Біжуче число ВІСНИКА ОДВУ є двомісячником. Причина цього є зовсім технічного характеру. Дальші числа знову виходитимуть що місяця.

Адміністрація.

Наша адреса: VISTNYK O.D.W.U., P. O. Box 13, Sta. D., New York, N.Y.

ЩО ТАКЕ УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ?

Що значить оті три слова, які стали боевим гаслом усіх нааайкращих синів України?

Для декого вони шей досі незрозумілі, хоч за них карається по тюрмах тисячі Українців, хоч других тисячів згинуло вже за них на шибениці, в снігах Сибіру, на Соловках, розстріляних, повішених, помордованих.

Українська Національна Революція — це боротьба Української Нації за державну владу, за усунення з усіх Українських Земель займанців, за здобуття Самостійної, Соборної, Могутньої Української Держави.

Це боротьба за визволення Української Нації з кайдан духового рабства, це повний, небувалий у нас досі переворот світогляду, а в слід за тим способу думання, ділання і взагалі цілого життя, — це революція духа. Оця боротьба входить у боротьбу за державність і без тієї революції духа немає державности. Так отже Українська Національна Революція діє всередині Українського Народу, а вістря її звернене назовні проти всіх займанців України. Боротьба з окупантами України щораз більше зростає і чимраз більше Українців бере в ній участь.

Всі Українські землі перемінюються в один грізний, незгасаючий вулкан.

Український Нарід зі спокійного й покір-

ного перемінюється в один воюючий табір. Він стає сильною войовничою нацією.

Одинока безпереривна революційна боротьба може зробити і зробити те чудо, що раб, який віками звик хилити голову в ярмі, почує себе вільним чоловіком і вхопить за зброю. В огні революційного кипіння, революційної боротьби Української Нації згине все рабське, зникне покірність і слабкість, перетопиться, переродиться дух Нації.

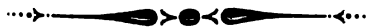
Революційна боротьба розбурхає і видобуде з дрімучого досі українського велиття всі живі творчі сили, все, що здібне до боротьби.

Закінченням визвольної революційної боротьби з окупантами України буде збройний зрив.

Без революції духа, без перевиховання Українського Народу не може бути навіть мови про збройний зрив.

І тому саме Українська Національна Революція стала боевим гаслом українського націоналістичного табору.

Шлях Української Національної Революції, це шлях масової організованої боротьби Української Нації за визволення з кайданів духового рабства і політичного та соціального поневолення за здобуття Самостійної Соборної Української Держави.

Юрій Артюшенко.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СВІТ І ЙОГО ПРОТИВНИКИ

І. Світ боротьби — світло.

„Я честь віддам „Титану Прометею“,
Що не творив своїх дітей рабами,
Що промовляв не словом, а вогнем,
Боровся не в покорі, а вогнем,
Боровся не в покорі, а завзято“.

(Леся Українка).

„Україна понад усе“ — гасло тих героїв, котрих інстинкт півсвідомо повів під Крути, Мотилівку, Львів, Бережани та й під інші дороговки сучасних і майбутніх поколінь, високо піднесло в українському народі свідомість національної єдності, свідомість своєї духової і політичної окремішности та поширило, між усім українським народом, ідею — „Нація понад все“. Найвища цінність — Нація, найвищим щастям — служення Нації і національному ідеалові — це стає світоглядом новітнього українського світу.

Ми вже спостерігали як в боротьбі за національний ідеал усвідомлюється діючий інстинкт наших сил, виробляється збірна воля до життя й твориться моноліт — Нація, і що вже майже кожний індивідуум починає відчувати своє щастя в щасті цілої нації, яка єдино й не-

подільно охоплює всі ділянки його духового й матеріального життя, та лучить його в одну цілість з попередніми й майбутніми поколіннями, які диктують йому, а тим самим і всім сучасникам наказ: зберегти з набутого в минулому все те, що має вічну цінність, що є вічно велике, додавати нові цінності й визначати нові цілі, і тим підготувати поле змагань для тих, котрі йдуть і прийдуть по нас.

Відчувається, що прийшов час, коли загорив дух безсмертних лицарів-героїв, іменем тиг могил козацьких стародавніх, що порозкидані в степах широких України, іменем могил стрілецько-запорозьких, вже свіжою травою й квітням уквітчаних, іменем нових могил, могил отих святих борців підпілля, тих жертвених і карних революціонерів, з якими веде ще зараз ворог боротьбу. І ця непереможна безсмертність духа лицарів-героїв, дає нації цілющу й животворну силу хотіння, чину й волі до життя, до перемоги, до пановання. Це вона перевиховує національний характер, з кволого, слабого й підданого на сильний духом, міцний волею, твердий як криця, гордий і відважний, що шукає насолоди в боротьбі й здобу-

ванні, що на своїм шляху на вершини безоглядно нищить все, що шкодить життю та розвитку Нації. Це вона вже творить орден ісповідників, носіїв, апостолів, лицарів-завойовників й оборонців святої непорушної правди і захисників справ покривдженої Нації. Орден, окрилений високою ідеєю, пересякнений одним духом і органічно злитований ініціативною творчою чинністю, діючою лише згідно з власними законами, власною суворою етикою. Орден, величній націоналістичній релігії, пересякнений наскрізь ідеалізмом, фанатичною вірою в здійснимість поставленого ідеалу і глибоким героїзмом. Орден, що веде до самопожертви й жертвенності, в ім'я святої релігії, в ім'я свого „вірую”.

Відчувається вже, що в крицевих характеристиках, які зі свого лона Нація творить і висуває на чоло своїх змагань, вповні оформилися ті великі бажання, великі наміри і великі пляни, по яких вони ведуть вже Націю до її найвищої мети. Ці характери, указують нам єдиний правильний шлях, шлях визвольної боротьби, шлях поллятий кровю жертв, самопожертв цих крицевих характерів, за волю свого краю. А щоб бути нам достойними вступити на цей шлях, треба моральної й духовної ґрунтовної, цілковитої обнови. Вона вже йде, вона як меч огнистий вже палить і кровю змиває сором неволі і зневаги.

2. Світло спокою — тьма.

„Найкращі пориви, горячі почування
Розсікли ми ножем холодним міркування.
І склали ми собі розмірне життя
Без глибини думок, без сили почування”.

(Володимир Самійленко).

Положення Української Нації є подібне положенню мореплавців, що викинуті разом зі своїм пароплавом бурхливими хвилями на острові на півшляху до їх кінцевої мети. Бурхливі хвилі національної революції не донесли нас до остаточної цілі, а на півдорозі затримали нас на островах ворожих, чужих, але „на нашій не своїй землі”. І як ті мореплавці, що готуючись в дальшу подорож до мети, поспішають покинути той дикий острів повний небезпек, так новий український творчий світ з упертістю, з витривалістю, з завзяттям і затятістю намагається як найскорше накинути залогові свою волю і думку, щоб створити органічну єдність до чину по шляху національної революції. Бо нам, так як і тим мореплавцям, єдиний рятунок від кровожадних хижих звірів, варварів і дикунів є лише в бурхливих хвилях національної революції, на своїм пароплаві й під своїм національним прапором. І чим скорше кинемось у це море національної революції, тим більше нас врятується від загибелі і допливе до своєї „обітованої землі”.

В нашій положенні ми не можемо допустити думки про 40 літ еволюції на перевиховання народу зі „старого” на „молодий”, з „духового раба” на „пана”, як це робив Мойсей, провідник матеріально вже вільного жидівського на-

рода. 40 літ спокою, упокорення й самообмеження не лише не прискіпять нашого визволення, але й віддалять його на сотки літ, або й на віки поховають у ненажерливих ворожих щелепах.

Лише через огонь і кров, буревійні змагання і муки, геройські жертви, небезпеки й активний чин творять і перевиховують у духовно й фізично поневоленого народу національний характер. Лише такий і єдиний є можливий шлях до визволення і то однаковий для всіх українських земель. І як смішними і наївними видаються думки тих, так званих дотеперішніх репрезентантів політичної думки офіційного українства при співставленні з суворими вимогами, неможливими законами сучасного нашого життя. Напр.: до перших своїх аргументів за „еволюцію” додали останніми часами ще один: „немає у нас ще фахівців у потрібній кількості”. А того й не бачуть темні й засліплені, що на всіх землях українських, що день то все тим більше ворог обмежує можливості набуття українцями знання і досвіду, а в чужину йти — треба мати на те засоби, котрих нарід наш не має, бо окупації й сучасні кризи привели скрізь до голоду, нужди, скрайнього жебрацтва. Та й на чужині багато наших фахівців витрачає своє знання на праці, що не мають жадного відношення до їх фаху. І ясно, що за сорок літ „еволюції” український добрий фахівець був би рідкістю. І шляхом еволюції не приправилиб вони нарід і до прийняття й удержання дарованої свободи, бо він був би завжди перед небезпекою й загрозою божевільно-рабського кроку тої рабині, що діставши свободу від свого патриція, маючи при тому й непересічні артистичні здібності, кинулась з театральної сцени в ноги другого патриція, поцілувала чобіт і стала знову рабиною.

Деж причини, що наші дотеперішні репрезентанти політичної думки офіційного українства так заподадливо стоять за еволюцією? Їх треба шукати в передреволюційній дійсності, в передвоєнно-політичних звичках, що не дали їм самостійного політично-психологічного наставлення і не знищили в їх невільницькій душі зневіри у власні сили, не знищили проклятого сумніву — цієї найгіршої форми добровільної неволі.

Перший стан національної революції їх неймовірно приголомшив та перестрашив і те, що вони і тепер намагаються за всяку ціну удержати керму національного корабля в своїх руках, можна пояснити в значній мірі тим, що хочуть запобігти, бо мають страх перед дальшим шляхом — етапом моря крові й пожару національної революції, перед шляхом, який треба бути готовими вимостити своїми жертвами, а на них вони не здібні, і тому воліють ліпше у спокою згинуть, як у борні ризикувати життям.

Так, провід вже був перестрашений й заляканий ще першим етапом зборної боротьби, яку він і не квапився підготовляти, а яка як привід зірвала наш національний корабель з ланців неволі і понесла на криваво-піністі

хвилі національної революції. А в раптовому приголомшенні цим провід цілком був втратив голову і колиб не ентузіазмом перейнята молодь, то давноб вже ковчег лежав на дні моря розторощений і затонутий. Тому то тепер, велика частина з того проводу, є навіть вдоволенна, що найшла „на старі коліна” спокій, спокій у чужих приймах як ті мандрівники на островах, ошасливлені тим, що врятувала бодай шкуру й життя.

І ця спорохнявіла провідна верства, що є заступлена амбітними провідниками партій, партій в яких зістались лише вивіски, шильди з вилинялими від вітру й сонця барвами, що їх кілька засліплених рабів старої довоєнної рутини тримають, намагається й далі жирувати на тих шарах української суспільності, які, не маючи ще достаточної виплеканої національно-

політичної волі й свідомості, все ще чекають визволення від якогось чуда — подій. Тому вона й далі співає про рацію свого буття й творчість, про свій великий розум і льогіку, та всюди творить прилюдні молитви. Але „без діл молитва мертва”, чудо не надходить й нарід уже почав уважати той провід за обманців і фарисеїв.

Та, не лиш брак волі, віри та сумнів, страх і засліплення, в надії на чудесні „події”, не дають їм вжитись в сучасну сувору дійсність та поступати за моментами, що захоплюють молодь і маси. Ні, в їх намаганнях вдержати провід у своїх руках, ще проявляється й чинність подиктованих злодійсько-шкурницькими інтересами, що затуманюють їх розум усякими доктринами, та вмертвляють серце й підсвідомість.
(Дальше буде).

СОБОРНА ДУМКА ЗРОДИТЬ СОБОРНИЙ ЧИН

(УП) (Віт.) Від народу, від сірої маси з деякими культурними надбаннями й місцевими звичаями, — відрізняє Націю воля жити, цебто бажання рости, змагатись, розвиватись, могутіти, панувати. Для здійснення цієї волі чинником не менше важним від самостійності є **соборність земель**. Бо чи ж здоровим може бути цілий організм, як його частина нездужає? І невідомо, котра саме частина є здібна, є найбільш покликана до того, щоби причинитись до розросту цілоти; — з котрої вийде цей геній, апостол чи пророк, який поведе Націю на вершини її слави. І як самозрозумілим видається домагання, що кожна частина має бути кожнчасно готова на найбільшу жертву для добра цілоти, так очевидним остане факт, що кожна здорова Нація дорожить найменшою „провінцією” заселеною замляками, **що не вагається ризикувати самостійністю для досягнення соборності. Бо самостійність без соборності не дає можності повного й всебічного розвитку, не дає повновласти поширити післанництво Нації поза її рямці й поза межі держави, не дає прав до вияву й експанзії.**

Приміром такої здорової Нації стають Італійці, які по довгих зусиллях, кривавих повстаннях і винищуючих революціях вибороли собі з початком другої половини XIX. ст. самостійність, але не досягнули ще соборності! І не вдовольняється самостійністю молода держава. Уже по шести роках, ще слаба внутрі й назовні, але споєна одною ідеєю — кидається в круті нові війни й добуває Венецію; за дальших чотири роки займає Рим, який стає столицею Італії. Але як приходить світова війна, Італійці не вагаються ще раз поставити своїх добутків на одну карту: аджеж за межами батьківщини остає ще поверх мільон Італійців, аджеж Австрійці держать ще в себе Тридент і Триест. І тому стають з оружжям в руках і довгі роки кривавляться та в непевності й трі-

возі ждуть серед змінних подій війни, щоб вкінці з оружжям в руках добути найдорощу мрію. І тепер знову ставить Італійців в табір противників Франції соняшна частина Рів'єри: Сабадія і Ніцца. Хто знає, чи саме на наших очах не розіграється остання дія зєдинення італійських земель.

Це сьогодні Німці зрозуміли, що лише в єдності зможуть стати повновартісною Нацією й змагаються до зєдинення тих земель, які довгі століття жили своїм особним життям. Це сьогодні щойно родиться в Австрії здоровий відрух злучитись з матірним пнем. Навіть Швайцарські Німці, які здавалосьби творять враз з горсткою Італійців і Фрацузів віддільну Націю, які мають довгі традиції особного політичного життя, відчули сьогодні тугу за поглибленням німецької солідарності. І ростуть сьогодні настрої, а завтра прийдуть діла, яких не сплять вороги.

Бо ще ніяка самостійна держава **не зрезигнувала зі соборності**, хіба що ця держава є лише іграшкою в руці чужих сил, як була нею **большевицька Україна**, що підписувала в Ризі договір, який в очах кожного патріота був смертним присудом для тої „Республіки”. Бо ніякий чесний патріот ніколи не підпише соромного документу, який відлучавби від пня української землі. Тільки **політичний спекулянт** може зважитись на такий негідний вчинок. Тільки політичним спекулянтом можна назвати П. Скоропадського, який продав Уграм Закарпаття, котре рівно дороге для Українців, як Закарпаття чи Поволжє на Східніх Окраїнах.

І каригідним питанням є питання, чи змагаємо до соборності шляхом самостійності чи відворотно. Бо вправді може лучитись случайно, що якісь наші землі скорше других добудуть самостійність, але це не сміє бути вислідом пляну, торгу! **Змагання за самостійність і за соборність йдуть все рівнорядно й рівночасно.**

І тому в історії наших недавніх визвольних змагань є м. і. два дорогоцінні жемчуги: два вияви соборності чину. Один це повстання військової частини Січових Стрілців, — другий це день 31 серпня 1919 р., в яким У. Г. А. вступила в Київ. Не пуста декларація, не фраза, яка не перечеркала факту існування двох урядів, яка не перероджувала скарловатілих душ тодішнього проводу пролітою кровю врятувала захитану національну честь.

А сьогодні, коли здавалося все пропало, поставимо на сторожі перепливаючих подій соборність думки, бажань, відчуження... Не має

важливіших і менше важких для визволення земель, як нема гірших чи кращих ворогів. Сьогодні недопускаємим з'являється питання, які землі творять український Піємонт, землю, з якої розпочнеться з'єднання. — Одна думка оживляє один народ до часу нового одного чину.

...Криваво сходило сонце молоді обновленої Української Держави! — Червоно й заходило... Багряно!, але славно, — але чесно! Український козак лишив дороговкази, куди йти! І дороги не заростують бур'янами...

Іван Богун.

„ДУХ ЧЕРНІ”

(З приводу самбірського процесу).

I.

„Сійте, сійте, не кленіть!
„Не завертайте взад століть!
„Бо збаламучений народ
„Не рушить більше у поход”.

Так відзивається стрілецький поет, Роман Купчинський, у своїй драматичній поемі „Великий День” до товпи стрільців, що за намовою „Духа Черні” проклинають свого вождя, полковника Вітовського.

„Дух Черні” переконував стрільців, що Вітовський лиш обманював їх, обіцяв їм золоті гори. „А де завів народ? В табори, арешти і тюрми. Тому проклін йому!” — І товпа заревла проклін улюбленому вождові.

Це мітичне порівняння відповідає нашим теперішнім обставинам. „Дух Черні” цей тепер не перевівся серед нашого народу. Опортуністичні гієни серед нашого угодовецького штабу реальної політики власне тепер олицетворюють „Духа Черні” серед нас.

З приводу самбірського процесу оці гієни тепер пробують підкопати довіря боеків до їхнього Проводу і довіря народніх мас до ідеології Організації Українських Націоналістів. Їх „аргументом” є... провокатор Барановський.

Заходить тепер одно важне питання: які обставини виплюдили серед нас такого хамського типа, яким являється Барановський, бувший член УВО? Хто виплекав його? Підпілля, чи угодовецький табір? Яким моральним кормом годувалася ця діявольська квітка, що виросла на здоровім тілі Українського Народу?

Відповідь на це коротка: Кормом зігнилого, підлого опортунізму.

Підпілля, своїми вчинками і самопосвятою своїх членів, доказувало і доказує свою високу ідейність й цілковиту відданість себе боротьбі за визволення Українського Народу з неволі чотирьох займанців.

Може дехто дошукуватися причин, щоби закинути дещо Проводові ОУН і його чле-

нам, але ніколи ніхто не посміє закидати їм браку моральної сили, характеру і свідомости метод боротьби, яку вони провадять з ворогами України.

Коли візьмемо під увагу теперішнє катастрофічне положення українських земель під ворожими займанщинами, то відразу побачимо, що ОУН є одинока політична сила, яка ясно здає собі справу з того, яку політику треба провадити на українських землях, щоби їх висвободити з того положення.

Угодовецький табір (УНДО з „Ділом”, радикали з „Громадським Голосом”, а відтак часописи „Мета”, „Нова Зоря”, „Народна Воля” в Злучених Державах та „Український Голос” в Канаді) збанкрутував зі своєю політикою на цілій лінії. Ті сили, на які орієнтувались угодовці — польонофіли і радянофіли (читай — москвофіли), зєднались тепер в оден спільний фронт і поборюють Українців в їх стремлінню до волі. Як московські більшовики, так і польські панки уживають подібних собі способів в боротьбі з українським визвольним рухом.

Зайшовши в сліпий кут зі своїми орієнтаціями, оті збанкрутовані політики чіпаються хоч чого, щоби назад привернути собі признание серед мас.

На Україні під большевицькою окупацією приклонники „общерускої” політики стріляються, а на Україні під польською окупацією льоаяльні приклонники політики Пілсудського назовні виявляють протикомуністичну солідарність, а внутрі печуть свою паленицю з приводу самбірського процесу. Одного і другого средства вживають на це, щоби врятувати свої захитані позиції.

Протикомуністичний фронт є потрібний, хоч угодовці, прилучуючись до нього, не вернуть собі тим довіря. Зате поведіння угодовців і їх використання ситуації в часі самбірського процесу, є шкандальне і негідне чести Українців.

Тут угодовці сліпо наслідують польський суд, польських прокураторів і польську пресу, яка в своїм далекосяглім пляні на „знищене Русі” вживає найпідліших средств, щоби підкопати довірря членів ОУН до їх ідейного Проводу і взагалі пустити „русина на русина”, щоби ці самі себе знищили. Це ляхським гіенам прекрасно вдається, бо русини солідно виконують це, що їм треба.

Таку юдину роботу провадять наші продавці вже від давна.

Осуджуючи події в Городку так пише „Діло” з 4-го грудня 1932: „Відповідальні за долю народу чинники мусять параліжувати всіма доступними засобами вплив таких безмежно невідповідальних гасел на наше молоде покоління й тим самим параліжувати в самім зародку такі події, як в Городку. І саме Городок є остаточною і грізною пересторогою перед наслідками такої ідеології і рівночасно вихідною точкою для боротьби з нею”.

На ту саму нуту пише „Народна Воля” з 17-го грудня 1932: „В ім’я якої ідеї вільно взагалі укритим в безпечному місці старшим командантам посилати на заріз дозинами молодих ідейних людей на замаху, які з гори засуджені на невдачу?” — Зновуж колишній смертельний ворог „Народної Волі”, „Український Голос” з Канади з 1-го січня 1933, так пише: „Ми кажемо ясно і недвозначно: дайте спокій з такою боротьбою! Не бабруйте собі даремно рук.”

Це стільки з проти-націоналістичної „боротьби” опуртуністичного табору. Його, зновуж, будуюча політика, це угодовецька, так звана „реальна” політика. Його національна мораль, яку вищіплює народові, це отруя рабства й пониження та льюальности супроти займаницької політики.

Зважає це все, а матимете ясний вид підложжа, на якому вироджуються такі типи як Барановський. Недармо, отже, такий податний тип, як Барановський, начитавшись такої філософії угодовецьких гіен, вважає себе нічим іншим, а героєм, бо він вірно нищив все те, в що вірив перед тим, він, йдучи за закликком підлих батьків-рабів, „параліжував всіма доступними засобами вплив націоналістичних гасел на наше молоде покоління” (слова з „Діла”). Робив він точнісенько так, як наказував йому угодовецький табір.

Тепер позвольте спитати: хто виплекав провокатора Барановського, націоналістична ідея, чи рабська філософія угодовецького табору?

Кожному ясно, що в наслідок такої юдиної роботи угодовецького табору вирости серед нас такі типи, як Барановський і йому подібні. В його особі виходить на верха в цілій своїй гідоті виплеканий русинами „Дух Черні”.

Та пропав той час, коли „Дух Черні” міг поривати за собою свідомих членів Нації. Українські Націоналісти не вірять „Духові Черні”. Протинно, кожне скавуління гіен, чужих чи сво-

їх, скріплює в них віру в ідеологію О.У.Н. та в Провід О.У.Н.

Україна понда все!

II.

Виховавши такого хама, як Барановський, учителі його тепер жирують з приводу його христопродавчої ролі в лоні революційного табору.

І так „Народна Воля” з 10-го жовтня цр. в редакційній статті „Сумна сатисфакція” так пише: „Народна Воля може мати сатисфакцію. Кількалітні перестороги та боротьба з провокаційною роботою польської поліції в рядах української молоді, показала вповні оправдану. Цілими роками розідала їх організацію провокація, а вони грубо накидувалися на тих, що їх остерігали”.

По переританню повисшого оден замітний факт впадає в око. Колиб дійсно Організація Українських Націоналістів була пережерта провокацією, то польська влада ніколи не булаби того (самбірського) процесу аранжувала, бо цеб якраз не було в її інтересі вказувати самій організації та українському громадянству на цю нібито деморалізацію, яка поширилася в рядах організації. Протинно, польська влада старалася організацію ще більше здеморалізувати й таким чином її остаточно цілковито знищити. Та коли поліція рішилась зааранжувати самбірський процес, то це є найкращим доказом, що О.У.Н. є такою моральною силою, що для „скомпромітовання” її треба їй (поліції) було хапатися аж такого непевного засобу.

Що така „Народна Воля”, закопана десь між „майнами” в Скрентоні, може знати про дійсні відносини в краю, що більше — про моральний стан революційної організації? — Хто доносив їй наклепи про „провокаторство” членів ОУН? Хіба сама польська поліція або її агенти та конфіденти.

Самбірський процес є одним із цілого ланцюга тих провокацій, з якими приходиться стрічати майже кожного дня і які всі змагають до знищення того морального престижу, яким тішиться О.У.Н. в очах широких народних мас. Та „Дух Черні” розуміє це на свій лад.

Цей дух, щоби підкопати довірря українського народу до власних його сил, йде сліпо за польською провокацією і кидає проклин на цілий революційний табір. „Дух Черні”, дух боягуства і рабства, огортає опортуністичних баранів перед грізною дійсністю у хвилину, котра вимагає відваги та самопожертви.

Твердження „Громадського Голосу”, органу радикальної партії, що Барановський був заступником краювої Команди ОУН і краєвим начальником боевого відділу ОУН, а рівночасно платним знаряддям польської поліції, є наскрізь брехливе, бо Барановський від 1928 р. не був членом УВО, а в склад ОУН зовсім не входив.

Рівнож не міг спровокувати Барановський цілий ряд виступів організації, бо про них ні-

чого не знав, а довідувався про них часом від давних товаришів доперва по dokonанню чинів. Він сам зізнав підчас процесу, що відомости про це, хто брав участь в таких активних виступах, він старався видобувати на підставі своїх давних зв'язків з боекими.

Таж факт, що самого Чеховського, шефа поліції у Львові, якому вірно служив, він не міг зберегти від смерті, бо нічого про замір замаху не знав, говорить багато про це, яким то „головним командантом революційної боївки в Галичині” Барановський був.

В статті „З маслом на голові не виходи на сонце” „Український Голос з Канади просто з радости аж скавулить, так йому до вподоби те, що і його редактор може похвалитися буквами Р. Б. і як дичина, підсакаючи, чваниться: „а що, я тобі не казав?”

Провідники „Українського Голосу”, котрі підчас визвольної боротьби Українського Народу не могли із себе викресати нічогісенько, крім зажертої, місцевої релігійної боротьби, тепер беруться „вчити” провідників ОУН, бувших полководців в боротьбі за волю України, як вони повинні підготовляти Український Нарід до революції. І хто таким напичникам, не маючим найменшого поняття про технічні труднощі боротьби, не могучим у своєму тісненькому світогляді зобразити собі цілоти реальної дійсності нашої Нації та її дійсних потреб, — хто їм дає право до такого навчання? — Вже якою боротьбою не визволятиб Україну, та на всякий случай, панове, не релігійною боротьбою.

Запозичивши букв Р. Б. від свого колишнього ворога, „Н.В.”, „У. Голос” тепер тішить-ся ними як дурний цвяхком. Придивіться на ці букви добре: це вислід тої науки і філософії, котра вбиває духа до боротьби і наказує зраджувати ті ідеї, в котрі Р.Б. колись вірив, —

вірив доти, доки не пішов за тою наукою. Бо тільки з отої науки, яка проповідую, що революційної боротьби не треба, що така боротьба нічого не варта й до нічого не доведе і що таку боротьбу треба „в коріні знищити”, вийшов такий ефіяльт, що носить початкові букви Р.Б.

Коли Ви поклоняєтеся цій рабській науці, поклоніться тепер і цим буквам — Р.Б.

Не заперечите панове з „У.Г.”, що з вашої писанини боевик не може винести жадної підтримки на душі. Ще менше можете сподіватися, щоби на Вашій писанині могли будуватися сталеві характери, якіб, як ви кажете, „вміли вести революцію”. Протівно, коли боевик не є сталевий, то послухає Вашої поради, бо остаточно подумає, що ви вже досить довго на світі живете і по українськи пишете, то може і знаєте, про що пишете.

Пересічний читач не знає, що в редакційнім кріслі сидить бувший соціаліст, чи радикал, а тепер вірний православний, от щось подібного, як колишній радикальний дуб Назарук, а тепер більший католик від самого папи.

Не безхребетникам поривати молодіж до боротьби! Не нездарам! Не теоретикам!

Як хто претендує на критика революційного табору, то він, передовсім, самий мусить мати чисті руки.

Щоби як слід висвітлити справу самбірського процесу, всім критикам треба вперед вилічитися із тої страшної традиційної злоби „русина до русина”. Памятайте завсіди про це, що не жите в передвоєнних часах, коли то червона гарасівка означувала весь ваш патріотизм, та не вважайте всіх тих ворогами, які не хочуть знести ваших нудних редакційних статей **Стяміться та згадайте, що наслідком таких статей буде щораз більше і більше таких Барановських, що лише „Дух Черні” може зродитися із Вашого мертвого та нездорового слова!**

О.Д.В.У. В ПРОТЕСТНІЙ ПРОТИ-БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ АКЦІЇ В АМЕРИЦІ

Коли у відгомін на вісти про страшний голод, що запанував на Великій Україні, Українці на Зах. Українських Землях, на європейській еміграції та в Америці, почали забиратися до протестів проти совітського режиму, Організація Державного Відродження України, як організація діла, відразу зрозуміла, що на неї припаде важна частина тягару протестної акції на американському ґрунті. Маючи відповідно розвинений організаційний апарат й сіть своїх відділів розкинену по цілій, замешкалій Українцями, території Злучених Держав, ОДВУ мала найбільше спроможности цю акцію відповідно скоординувати та через свої відділи повести її з відповідним натуженням. З тої причини ОДВУ вважала за конечне приложити до цього діла свою руку.

Плянуючи цю акцію, ОДВУ головну увагу звертала на її характер. Ясним було, що голод

на Україні, це наслідок плянної політики большевиків. Голодом совітська влада бажає винищити Українську Націю. Ясним, отже, було і це, що большевицька влада не допустить жадної зовнішньої матеріальної допомоги для голодуючих Українців, навпаки, на кожному кроці буде заперечувати існування голоду, як теж і сталося.

В додатку перед нами стояв факт, що цей голод, це не відірваний випадок в історії Українського Народу, що це є властиво продовження червоною московською владою давньої царської тактики економічного нищення України; що такий голод напевно ще нераз повториться на Україні, якщо Український Нарід не подбає про це, щоби зарадити лиху на дальшу мету, — значить щоби повести акцію, якаб мала на меті висвободження України з під займанщини Росії. Колиб навіть і було допуще-

но на Україну матеріальну допомогу для голодуючих з інших країв Європи та Америки, то ця допомога булаб смішно малою, в порівнянні з потребами голодуючих мільйонів мас тамошнього населення.

Ясним, отже, було для ОДВУ, що справу протестної проти-большевицької акції треба поставити на політичну стопу. Дальше — що самі протестні віча та ухвалені ними резолюції, вислані до різних урядових чинників, не дадуть результатів. Це була хвиля, яка вимагала від нашої еміграції багато енергичнішого протесту, хвиля, яка рівночасно давала нам велику нагоду до розвинення нашої державницько-визвольної пропаганди та до того, щоби зробити українську справу предметом зацікавлення політичного світу.

Дня 10-го жовтня вийшли від Центральної Управи ОДВУ обіжники до всіх наших відділів ОДВУ в Америці та до всіх громад, що симпатизують з ОДВУ, — обіжники з закликом до розпочаття акції на більшу скалю, та з рівночасним поданням точних інструкцій, щодо характеру акції та як її вести. Дня 13-го жовтня Центр. Управа видала другий обіжник, з закликом до 10-ох громад в більших містах, щоб ці, крім віч, урядили в себе великі протестні маніфестації. Дальше слідували всі матеріали, потрібні для інформування чужинців та чужинецької преси, як також матеріали для інформації самих Українців, та резолюції.

Яким шляхом пішла акція американських Українців, всі вже знають, як також знають це, як успішною вона була й на скільки вартісною. Стверджено факт, що в наслідок протестної акції американської України українська справа нераз виринала в американсько-совітських переговорах в справі визнання Америкою Совітів. Всі ці Українці в Америці, котрі, беручи участь в акції, многотисячними масами заманіфестували свої державно-соборницькі почування та велику ненависть до ворога, який не тільки окупує наші землі, але й при допомозі наших власних яничар хоче розложити наш національний організм, доказали, що вони є справжніми націоналістами. Бо політична орієнтація Націоналістів це: „державна й соборність”, а питоменна закрапка ідеології Націоналіста це „скрайна ненависть до ворога”!

ОДВУ своєю акцією дала недвозначний доказ соборницького характеру політики Українських Націоналістів.

В часі протестної акції започаткувалася боротьба між комуністами а не-комуністами. Боротьба, яка мабуть сягатиме далеко поза паперові наклепи. А що нігде в світі, в жадному краю, не знайдете націоналіста, який не палавби жаждою знищення всего що комуністичне, та який боротьбу на знищення трійливої, а радше — заразливої комуністичної доктрини, не вважавби одним із найперших своїх обов'язків, тож автоматично боротьба з „нашим” комунізмом в Америці це нічیه інше діло,

на кожному кроці памятати. В цьому їм мусить помагати все громадянство.

як тільки ОДВУ. Про це члени ОДВУ мусять

Коли вже говориться про боротьбу з большевицьким шумовинням, то не від речі буде пригадати, що є це чернь, яка не реагує чуттям та розумом, але інстинктом, в якій нема жадної ідеї, крім бажання жолудкової наживи. Дай большевикові кусок хліба, а не побачиш його більше в комуністичних рядах.

Це напів дикий елемент, на злобних інстинктах котрого грають пропагандні комуністичні спритярі в інтересі Совітської Росії. Вони розпалюють в ньому ненависть до не-комуністів й заставляють його до бунтівничої реакції. **Та маса ця розлітається як вітер, коли стрінеться з солідною силою націоналістів.** Хай одному з них покажеться кров на ніздрях, а вся решта розлетиться як стадо баранів.

Памятайте, що комуністична банда боїться лише одного: щоби з нею не боротися її власними методами, то є: **терором!** Всі пригадують собі, якими методами знищив Мусоліні італійських комуністів, якими методами опісля знищив Гітлер комуністів в Німеччині. Це методи, яких вони бояться як вогню.

Коли ходить о цих яничар, що зовуть себе „українськими” комуністами в Америці, то ці вже зосередили свою „боротьбу” коло нападів на ОДВУ. Провокації на поодиноких, зокрема провідних членів, напади в пресі й погрожки, маємо на кожному кроці, майже кожного дня.

ПІДСУМКИ АКЦІЇ.

Дня 8-го жовтня відбулося протестне віче в Брукліні, заходом злучених місцевих товариств. В склад комітету входив й відділ ОДВУ ч. 43. Голова 43-го відділу, тов. Ю. Павчак, був головою Протестного Комітету та председателем віча.

* * *

Дня 12-го жовтня відбулися наради голов всіх ню-Йорських відділів ОДВУ, на яких найважливішою точкою була справа протестної акції. Звернено тоді увагу на це, що акція, так як ведена до того часу, є недостаточна, що більше — не є вона ведена у відповідному темпі та є нескоординована. Наслідком нарад була ухвала, яку в кілька днів пізніше проголошено в Свободі (дня 17-го жовтня). В ній ню-Йорські відділи звернули увагу на це, що акцію треба повести енергичніше та запропонували, щоби в Нью-Йорку відбули великий протестаційний похід.

Дня 22-го жовтня за ініціативою 18-го відділу ОДВУ відбулося протестне віче в Пасайку, Н. Дж.

* * *

Того самого дня відбулося велике віче в Філадельфії. Па. Головиний організатор ОДВУ, Т. Свистун, був одним із бесідників та членом Комітету віча й головним його аранжером. Члени місцевого 12-го відділу ОДВУ доложили рук коло переведення віча та його підготовки.

* * *

Дня 28-го жовтня відбувся величавий похід і віче в Рочестер, Н. Й. В поході йшло понад три тисячі Українців.

Похід цей заініціював місцевий 20-тий відділ ОДВУ, ще з кінцем місяця вересня. В листі з дня 18-го жовтня секретар відділу, п. Гринів, повідомляє так: „В місяці вересні наш відділ вирішив на зборах справу протест.

віча. В тій цілі ми скликали всі місцеві, політичні і не-політичні, організації. На спільні збори зійшлися представники 19 товариств. (Вимінює товариства). Вони репрезентували силу цілої громади. Вибрано 38 людей до Загального Протестного Комітету, які енергійно працюють й приготували похід, який відбудеться в суботу, 28-го жовтня. Сподіємося мати в поході коло 3,000 Українців, та ще декотрі чужі організації. Мійську салю, що містить 5,000 осіб, ми дістали на протест за дармо. На вічу буде говорити професор Рочестерського Університету, Говл і майор міста... Будьте ласкаві вплиніть на близько нас положені громади, Бофало, Оборн, Сиракюз, щоб вони прибули на наш похід”.

Все відбулося як заповіджено, про що було писано в денній пресі.

* * *

Дня 29-го жовтня відбувся похід і віче в Ембридж, Па. Ціла справа спочивала в руках місцевого 36-го відділу ОДВУ, який, хоч дуже ще молодий, в останній акції проявив велику енергію.

Секретарка відділу, п-на Анастасія Галабан, молода, тут роджена Українка, в листі з дня 19-го вересня, повідомляла, що „наш відділ дав ініціативу, щоби всі українські організації спільними силами зробили велике протестаційне віче проти большевицького насильства на Україні. Протест ласкаво прислати: а) інформації щодо переведення віча, б) виготовлені петиції (резольюції), в) адреси, на які їх слати, г) яких запросити українських бесідників...”

Як відомо всім, цей похід в Ембридж приніс першу стрічу в боротьбі Українців-націоналістів з комуністами. Була це перша чинна боротьба цього року, яку, в додатку, большевики програли до націоналістів. Американська преса дуже широко розписалася була про цю подію. Перемога в Ембридж додала духа всім іншим громадам, які підготовляли в себе віча та походи.

По поході секретарка відділу повідомляла: „Похід свій ми відбули успішно... Як тільки ми почали похід, большевики, що стояли на вулиці, почали обкидати нас камінням та залізцем. Та це нас не розбило. Навязалася боротьба між нашими і ними, яка булаб, мабуть, скінчилася фатально, колиб поліція була не вмішалася. Наші учасники не піддавалися в били, скільки могли... Арештовано 15 большевиків й справа опинилася в суді...”

Згадати треба, що большевики вихвалялись в своїй пресі, що „розбили ембриджський похід”. Та коли опинилися в суді, то там призналися, що це брехня, бо їх власні дописи проти них свідчили.

* * *

29-го жовтня відбулося також віче в Вільмінгтон, Дел. Дня 20-го жовтня голова місцевого 35-го відділу ОДВУ, Іван Шведа, писав: „Вчора відбулися збори нашого відділу й одноголосно ухвалено, щоби урядити в нашій громаді протестаційне віче проти большевиків. Віче відбудеться 29-го жовтня. Тому просимо Вас, щоб Ви прислали нам резолюції і всі решта матеріяли. Хто буде бесідником, то ще повідомимо...”

* * *

Дуже успішний похід відбувся дня 4-го листопада в Дітройт. Всі читали вже в денній пресі про його перебіг та які визначні Американці говорили на вічу. Американська преса широко писала про похід й помістила багато світлин.

Дня 20-го жовтня голова 24-го відділу в Дітройт писав: „Відозви до відділів щодо протесту отримав, щиро дякую. Заходи щодо того робимо спільно з відділом ч. 4. (Чемтремк, Міч) і другими організаціями. Похід відбудеться 4-го листопада, початок 10.30 рано... Будемо старатися дістати зі сходу українських бесідників, бо це є одинока болюча для нас проблема. Ми плануємо зробити кілька тисяч націоналістичних летючок для пропаганди між українським громадянством, а інші матеріяли, які ще сподіємося одержати від Центральної Управи, будемо старатися вжити як приказано...”

Треба признати, що Комітет цього Походу, в якому працювали також місцеві інтелігенти, не-члени ОДВУ, виконав свою працю дуже гарно.

* * *

Дня 5-го листопада відбулося в Алентавн, Па., Листопадове Свято заходом місцевого 23-го відділу ОДВУ, яке було рівночасно получене з проти-большевицьким

протестом. Перед вічем секретар відділу, тов. Д. Стечик, писав: „вчора (25-го жовтня) наш відділ мав мітінг, на якому рішено віднести до Вас з запитом, чи можна урядити в нашій громаді Листопадове Свято, получене з протестом, чи теж тих двох справ не лучити разом?... Також просимо хоч одного бесідника з рамени ОДВУ...” На Святі говорили місцеві бесідники, о. Середа та о. др. В. Клодницький.

При цьому треба замітити, що годі було настарчити бесідників на всі місцевості. З тої теж причини в деяких громадах, зокрема положених далеко на заході, мали місця деякі збочення від наміченої лінії протестної акції.

* * *

Дня 5-го листопада відбулося протестаційне віче в Арнолд, Па. Скликанням його займався місцевий 34-тий відділ ОДВУ. Про це віче було справоздання в Свободі. Про віче це пише голова відділу, тов. Лобур, що: „Наше протестаційне віче відбулося 5-го листопада й треба признати, що поведено його дуже енергійно. Людей було значне число й віче мало дуже поважний настрій. В вічу булоб взяло участь багато більше людей, колиб не це, що в цей день падав страшний дощ. Та все таки відбулося гаразд...”

* * *

Дня 12 листопада відбувся величавий похід в Бостоні, який закінчився вічем в великій салі „Мюнісіпел Одиторіум”, при Бруклайн Стр. і Шовмот Евні.

Похід цей відбувся надзвичайно успішно, бо був добре підготований під зглядом технічним, добре пропагований та переведений в найкращім порядку. Був він великим досягненням бостонських Українців, та нашу протестну акцію посунув далеко вперед. Задля великої уваги, яку американська бостонська преса присвятила тому походу, він був одним із найтажніших актів нашої протестної акції.

Комітет складався з діяльних місцевих громадян, що згуртувалися в місцевому 27-мому відділові ОДВУ. Головою Комітету був голова цього відділу, тов. Микола Давискиба. Найбільшою заслугою комітету було приєднання до нашої протестної акції визначного Американця (Айриша), Мр. Солливана, який при допомозі таких Українців, як о. Й. Желехівський, згаданий тов. Давискиба, тов. Чопик та другі, знаменито виконав пропагандне завдання цього походу. Він навіть дав початок до заснування Американського Товариства для Оборони Українських Прав та поміг вести протестну акцію ще й в других околичних містах.

Зарядчики походу мали чимало клопотів з побороюванням большевиків, котрі хотіли перешкодити походу та розбити віче. Коло 19 комуністів арештовано. Провідним Українцям в Бостоні, котрі уряджували похід, та котрим большевики грозили „відплатою”, поліція дала на якийсь час охорону.

Окремо подається дописку про похід, яку надіслав голова Комітету, тов. Давискиба (на стор. 28).

* * *

Дня 18 листопада відбувся похід в Нью Йорку. Годі щось більше писати про цей похід, бо всі вже про него знають з української та американської преси. Згадати треба лише це, що був він кровавий та приніс повну перемогу українській громаді над большевицькою зграєю з цілого Нью Йорку, яку Централь Ком. Партії Американи зорганізувала, щоби цей похід розбити.

Ак це було проголошено в пресі, на ініціативних зборах того походу дня 18-го жовтня, технічне підготування й переведення походу передане в руки місцевих відділів ОДВУ.

Вся проти-походова акція, яку зорганізувала Комуністична Централь, відбувалася під кличем проти-„фашистської” боротьби й всі напади в комуністичній пресі зосереджувалися, та далі зосереджувалися, на націоналістичній організації ОДВУ. По поході посипалися з боку комуністів погрози в сторону поодиноких провідних членів ОДВУ та ріжнородні доноси на них до поліції.

Дня 16-го листопада провідний комуністичний орган „ДЕРИЛИ ВОРКЕР” повідомляв, що комуністи мають до діла з „фашистською” організацією, яка „є частиною тої самої організації (тобто Організації Українських Націоналістів), котра є відповідальна за вбивство їх конзулярного урядника у Львові (вчинок Лемка), та яка зветься „Орг. Держ. Відродження України” (переведено словами на англійське).

Дня 19-го листопада відбулося велике протестне віче в Провіденс, Р. Ай. Віче це мало неабияку вартість. Говорили на ньому визначні американські бесідники. Преса писала про него дуже багато. Найбільшим досягненням Протестного Комітету була висилка до губернатора стейту Ровд Айленд, Гріна, делегації, яка зложила на його руки протест проти большевицької тактики винищування Української Нації. Губернор у своїй промові відповів, що, на його думку, президент Рузвельт, у його зв'язках з совітським режимом, напевно матиме на увазі українську справу.

Часописи помістили великі світлини, які представляють, як губернор приймає українську делегацію.

Знову згаданий Американець з Бостону, Солліван, поміг Провіденціям у їхньому ділі. Протестний Комітет

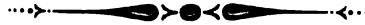
спірався на місцевий 17-тий відділ ОДВУ, а головою Комітету був голова цього відділу, Омелян Рекрут.

Цікаво лише зазначити, що тоді, коли так важна хвиля як протестна акція вимагала злуки всіх наших національних сил, протестні комітети в Бостоні та Провіденс мусіли поборювати всякі перешкоди, які їм робили зі зловми самі такі „Українці не-большевики”, лише тому, що робота спочивала в руках людей іншого ніж вони політичного переконання.

* * *

Дня 2-го грудня відбувся похід і віче в Сиракуз, Н. Й. Місцевий 9-тий відділ ОДВУ був ініціатором та перводчиком цього діла, як це було проголошено в Свободі. Похід випав надзвичайно вдало.

Еско.

Евген Скоцко.

ПОБОРЮЙМО ОБЛУДУ НА ІМЯ „КОМУНІЗМ”!

Протестна акція проти вимордовування Совітами Української Нації голодом, яку тепер ведеться, є нічим іншим, як тільки продовженням боротьби, що її від віків веде Український Нарід з ненаситною займанистю українських земель — Москвою. В останніх десятиліттях, тобто по жовтневій російській революції, ця боротьба Українського Народу з Москвою є подвійна: з одного боку, є це боротьба з Москвою-відвічною гнобителькою України, а з другого боку, є це боротьба з Москвою осатанілою від діявольської доктрини Маркса і Леніна, що зветься комуністичною ідеєю. Іншими словами — з одного боку є це боротьба Нашої Нації за її пол ітичне визволення, з другого боку є це боротьба з комунізмом, який, мов універсальний злочинець, з'явився на землі і загрожує загладою всему цивілізованому світові. Першу боротьбу мусимо вести в ім'я своїх власних інтересів, а другу — так в ім'я власних, як і вселюдських інтересів.

В переконанні червоних „віроісповіданців”, комунізм, це благородна ідея, котра спасе світ та заведе райський лад на землі. Так дорогим комунізм є всякій національно здегенерованій зграї, котра або не є нацією, або себе до жадної нації не хоче зачислити, або яка не може жити як нація і тому сприяє заведенню такої суспільної системи на світі, якаб позволяла йому жити на організмі трудящого людства. Для національно свідомого горожанина котроїбудь держави, або члена котроїбудь поневоленої нації, для того, що в душі своїй плекає любов до всего, що його рідне, народне, до всего, що відрізняє його від члена другої нації, чим він гордиться, зокрема для націоналіста модерного типу, — комунізм це непримиримий ворог. Тип комуніста є антитезою типу націоналіста. Це, що для націоналіста святе, це у комуніста знаходиться в болоті, під стопами. Що в націоналіста моральне, це у комуніста злочинне. Що націоналіст величає, це комуніст ненавидить і нищить. Переконання націоналіста і комуніста, це два зовсім противні собі світогляди, це огонь і вода. Здається, що націоналіст

прямо зродився на це, щоби знищити все що комуністичне.

І тому націоналісти кожного краю за оден із найперших своїх обов'язків вважали, і вважають, знищити комунізм, що загрожував, чи загрожує, їх дорогій вітчизні, їх національній традиції та культурі, що має на меті перемінити їх нарід з одної родини в розбиту банду та в такій формі прилучити його до інтернаціонального стада „всесвітнього пролетаріату”.

Не дивота, отже, що ось італійський націоналізм, або як його звуть — фашизм, зродився в пору, коли Італія стояла над берегом пропасти, який зготовив їй надмірно розвинений тоді комунізм. Мусоліні розпочав відбудову могутньої тепер Італії від винищення до останнього сліду всего, що заносило комунізмом.

Коли Німеччину почала заливати розбурхана струя комунізму, коли верхи її національного життя та державного проводу почали гнити за дотиком інтернаціональної руки, зродилася партія Соціал-Націоналістів, теперішних Націстів, що з Гітлером на чолі розпочала завзяту й криваву боротьбу з інтернаціональною гидрою, яку остаточно розторошила на прах, обняла владу в Німеччині й почала культурно-політичну та моральну відбудову Німеччини від поведення сильної нагінки за винищенням всяких інтернаціональних, комуністично-жидівських, впливів на німецьке національне життя.

Щоби освідомити собі загрозу, яку несе цивілізованому світові комунізм, та набрати переконання про потребу нищення комунізму, вистарчить згадати комуністичні гасла. Щож проповідує комунізм? — Нічого іншого, як тільки переведення в життя доктрини, яку можна обняти менше більше такою короткою формулою: знищити всі національні відрубності кожного народу на світі, знищити всякий прояв індивідуальності одиниці та перемінити все людство в монотільну масу, якаб вела колективне життя. Знищення приватної власності одиниці та заперечення релігійного вірування доповняє програму комуністичної ідеї.

„Всі люде на світі є рівні!” — такі кличі галасують агітатори 3-го інтернаціоналу.

Уява переміни всего людства в монотільну, безбарвну масу, якої кожна одиниця є позбавлена індивідуальної свободи та можності індивідуального розвитку, незалежного від розвитку других одиниць; в масу, якої одиниці не мають можності посідання приватної власності; що більше, уява „рівності всіх людей на світі”, — могла зродитися лише в голові ошаленого теоретика.

Вправді, в погоні за найкращою формою суспільного ладу на землі находимо нераз на думку, що, остаточно, люде, як з природи до себе подібні ества й відзначаючіся (напозір) однаковими характеристиками, не повинні бути поділені на групи (народи), а творити одну групу, — групу людей; що цій групі найкраще жилось, колиб кожна її одиниця мала рівні права до всіх надбань та земських багатств та колиб вона вела колективне суспільне життя. До такої конклюдзії можна дійти, коли запуститися в царину незалежної, але і невідповідальної, думки. Така концепція, напозір, виглядає зовсім логічним вислідком шукання за відповідним суспільним ладом на землі.

Однак це є утопія. Ніхто не може приказати одному індивідуум любити друге індивідуум та з ним у всьому згоджуватися з математичною точністю.

Ніхто не може наказати чоловікови занехати бажання посідати приватну власність, бо власне надбана ним приватна власність дає міру його житездатности, робить його гордим із себе; бажання посідати приватну власність заставляє його до благородної конкуренції з другими людьми і в цей спосіб побуджує його амбіцію до дальшої творчої праці, словом — дає йому заохоту до життя й заінтересовання тим же життям. В противнім разі життя не мало б для него жадної вартости.

Такою холодною математикою комуністичної ідеї ніяк не можна регулювати ріжноманітного та багатого в форми й почування життя інтелігентних еств, якими є люде. Така теорія трактує світ і людське життя так, начеб вони були виповнені безжиттєвими предметами, якіб, пістя формулки, можна було так, або інакше з місця на місце пересувати.

Бо лише поодинокі штуки подібної до себе звірини з цілого світа можна стягнути під спільну назву одного гатунку. Та ці гатунки також діляться на відповідні підгатунки, залежно від того, де звірята живуть. А вже кожний член такої звірячої групи веде абсолютно незалежне від другого члена, індивідуальне життя.

Колиб навіть кожна людина на світі мала рівне право до земських надбань людства, то це ще далеке є від „рівності всіх людей” в повнім цього слова значінню.

Не одностайною гурмою перевалюватиметься людський рід по континентах землі, а житиме в відрубних угрупованнях, званих націями, так як тепер жие. Бо не мудрі, не теоретики своїми доктринами посортували людство світа на поодинокі нації, так собі від схочу та

для експеріменту. Ці нації потворила природа. Вони вирости, кожна зосібна, в окремі етнічні групи під впливом природних обставин, які панували в країнах, де вони розвивалися. Ці обставини надавали їм специфічні ціхи характеру, формували їх людські почування, впливали на розвиток їхніх культур, на розвиток їхніх творчих здібностей, — словом, витворювали в тих групах все це, що тепер відріжняє їх одну від других як поодинокі нації, котрі ніяк і ніколи не можуть бути одна до другої подібна.

Це все, що творилося під впливом природи від самої появи людського роду на землі, шалені теоретики тепер бажать знівечити на протязі десятиліт — всупереч природним законам — й впровадити штучну, „кращу” від природної, систему.

А на як трівкому фундаменті ця „ідея” розвивається? — Відповідь коротка: на голодному жолудкові безробітного або лінивого до праці. У многих, знову, випадках інтернаціональним агітаторам вдається цю „ідею” заціпити, або радше — продати тим, що є жертвами до тепер ще на світі покутуючої національної та економічної несправедливости. Такі одиниці, або й цілі групи людей, хапаються в своїй розпачі цієї комуністичної доктрини, так як розпачливий чоловік хапається келішка горівки, щоби запити свою печаль. Та кожний, хто приймає цю комуністичну ідею, в неї не вірить, бо знає, що як лише знову до него всміхнеться його доля, що на час була загнобалася на него, він цю ідею покине, бо вона його не гріє, вона не запустила глибокого коріння в його душу.

В цей спосіб комунізм — не порядок заводити на землі, але перемінне людей в авантюристів, які бються за нагоду до наповнення свого жолудка та зловлення за гичку своєї особистої фортуни. В цей спосіб комунізм унеможливає всяку організаційну роботу, якаб дійсно мала на меті заведення кращого суспільного ладу на землі.

Віднайшовши свою долю, прихильник комунізму кидає свою червону „віру”, а що іншої ідеї в него не має, він стається безкорисною для суспільства, бо безідейною одиницею. Його вже тоді не можна заставити до жадної особистої пожертви в ім’я добра людства, чи своєї лише нації, в ім’я справи кращого майбутнього для грядущих поколінь. Він стається шкурним, самолюбним елементом.

Зато, колиб в його душі були виплекані національні почування й він розумів конечність дбання про добро нації, — він, перенятий національною ідеєю, працювавби враз зі своїми співгорожанами над викристалізуванням кращого суспільного ладу для заведення його у свійому краю. В цей спосіб, працюючи над поліпшенням долі власного народу, він рівночасно працювавби над поліпшенням долі всего людства на світі.

Оце є розв’язка проблеми „несправедливости буржуазного світа”, оце спосіб реалізування чогось, що в поняттю червоних засліпленців зовється „комунізмом”, — через націоналізм,

але ніколи через тиранське варварство, як це робить нині совітська Росія.

Але найтрагічнішою стороною комунізму є брехливість його кличів та фальш, який сповиває цілу цю ідею щодо її дійсного наміщення.

Найтрагічнішим є факт, що большевизм не виріс, і не почав поширюватися з благородних мотивів ідеологів, які бажали раю для людей на землі, але навпаки — під впливом певних зорганізованих інтернаціональних сил, які зовсім не керувалися вселюдським почуттям, від яких далекою була думка про благо всего людства у їхніх соціальних спекуляціях; сили, яких злишнім є тут поіменно назвати.

Інтернаціонально настроєні частини людства, як ось Жиди, які можуть жити лише як пасожити на тілах народів, та з яких ці останні від віків отріпуються, щоби остаточно обчистити себе з того шкурного елементу, — добре розуміли, що комуністична ідея, яка сприяє знищенню всяких національних відрубностей, являється якраз дошкою їхнього рятунку. Вони знали, що з хвилею, коли земля переміниться в інтернаціональну толоку, тоді їм, як хитрому елементу, вдасться обняти верхи все-світнього проводу й вони запанують над усім миром — реалізуючи пророцтва своїх предків.

Цей то інтернаціонально настроєний елемент і спричинив розріст комунізму та надав йому такі форми, в яких його бачимо сьогодні. Цєю ідеєю він запалив світ й спричинив стан клясової боротьби, яка ведеться дотепер. Боротьби, якої результат рішатиме про долю цивілізованого світа та про це, чи майбутні покоління людства матимуть які ідеали, чи теж будуть рабською, безідейною масою, якою поводитимуть спритярі цього власне інтернаціонального настроєного елементу.

Ці інтернаціональні сили добре знали, що така мертва ідея як комунізм, кинена між маси світового робітництва, скоро счезне без сліду, якщо не матиме сталої бази для розвитку. То теж створений 3-тій інтернаціонал, в критичну для Росії хвилину в часі світової війни, захопив в свої руки правління Росії, а по довгій боротьбі підбив майже всі інші землі, що творили колишню царську Росію, та перемінив їх на лабораторію для експериментів. Нині совітська Росія є „вітчиною соціалізму” та базою до підготовки всесвітньої революції. 87% Жидів в червоному московському режимі вирішують долю Росії, а втім і України й дріхливі підбитих народів, та грозять заваленням цивілізованому світі.

І так, як колишня французька революція, йдучи на підбій європейських народів, голосила фальшивий клич „в ім'я Паневропи”, а результатом її була імперіалістична Франція, так теперішній комунізм, що голосить облудний клич „в ім'я пролетарів всіх народів”, має в результаті принести панування над світом горстки пасожитів, головно панування певної етнічної групи.

А доказ фальшивості гуманності комунізму? — Таж той самий комуністичний режим, що розпинається за добро всіх народів, без ви-

нятку рас, тепер брутально голодом винищує Українську Націю на те, щоби на українських землях зробити місце для других — Москалів та Жидів. Невжеж Українці не належать до людей, щоби до них не застосовувалася комуністична ідея та щоби не залишити їх на їхніх власних землях в щасливому проживанню?

А темні маси сліпо вірять інтернаціональним провідникам й по рабськи виконують прикази третього інтернаціоналу, доконуючи в цей спосіб, в актуальних часах, морду цілих націй, а на далеку мету, морду цілого культурного та ідейного світа.

Для Українців припадає бодай чи не найголовніша роль в цій боротьбі з комунізмом. Бо комуністичною є Росія, яка держить в неволі найбільшу частину українських земель. Бо Україна, в супереч своїй волі, являється власне тою базою, на котрій жие та розвивається комуністична загроза світа. Бо без України не могла б жити Росія, а без Росії не могла б розвиватися комуністична ідея й підготовляти все-світню соціальну революцію. Коли Український Нарід самий гине з голоду, багатства української землі йдуть на піддержку комуністичної пропаганди в цілім світі. На костях Українського Народу нині будується друга російська імперія. Інтернаціонально-жидівський бандитизм загарбує для себе українські землі й звідтам готується до наскоку на світ. Коли українська еміграція протестує в походах проти мордування своїх братів, то на неї злочинна хуліганська рука кидає квасові бомби і всяку іншу „амуніцію”, — все це спрепароване за гроші, зібрані на могилах мільйонів жертв голоду, — жертв Українського Народу.

Тому для нікого в світі комунізм не є більшим ворогом, як саме для Українців. Ми перші повинні і **мусимо!** — повести якнайзавзятішу боротьбу з комуністичною доктриною. Коло нас має зосередитися весь проти-комуністичний фронт цілого світа. З цього вже починають собі здавати справу світові чинники й тому тепер густо-часто українська проблема, мов тіль, пересувається там, де лиш мова про здушення комуністичного огню.

Ми мусимо поборювати цю доктрину завзято ще й тому, що вона має найлекший доступ до наших несвідомих, бо бездержавних мас. Не маючи державно-національної свідомості, наші маси, в своїй легковірності, підпадають під вплив комуністичних агітаторів і в цей спосіб витворюють спрупи на нашій національній організмі.

Ще дону непростиму шкоду робить нам комунізм, а саме: він звичайно дістає в свої лабеди наш здоровий і з природи здібний, однак несвідомий, елемент. Чому? — Бо це є звичайно самоуки, які, не маючи багато шкільного образования, самі пробують здобути собі знання. Зачинають від річей найпрактичніших, отже тих, що відносяться до щоденного життя робітника, — до самого таки жолудка. Ніким незорієнтовані, в погоні за правдою, вони пливають самітцем, стрічаються з явищем клясової боротьби й натрапляють на комунізм.

Вчитуються в його „ідеологію” та легко дають себе переконати, що це є ідея, за яку вони повинні душу і тіло положити.

Тим власне треба пояснювати факт, що „український” комунізм поширився найбільше на еміграції в Америці. Чому? — Бо в краю нарід має вщиплену національну ідею рідною українською школою, в якій теж набрав національну свідомість. Зато український емігрант в Америці, який був несвідомим під оглядом національним коли виїхав з рідного краю, почав в Америці самітцем шукати знання та добив до комунізму.

Колиб ці люде були розвивалися під наглядом відповідних учителів-націоналістів, вониб були вирости на найкращих синів України. А

так вони попали в комунізм й там, як це часто бувало, „виробилися” на „провідників” та крастих комуністів від самого Леніна.

В такий спосіб пропадає чимало цвіту нашої Нації, а причиною того є **комунізм**.

Щоби, отже, визволити себе державно та зреалізувати наші державницькі ідеали, щоби оборонити вселюдські інтереси, щоби здемаскувати найбільшу лож, яка коли виросла в історії людства, а якою є комуністична доктрина, та щоби не допустити до злочину, якого комунізм має на меті допуститися, щоби не допустити до розкладу нашого національного організму — **ми мусимо завзято поборювати комунізм!**

ВІДОМОСТИ ПРО ПОЛОЖЕННЯ НА СХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Ми знаємо, що на Україні під большевиками тепер панує страшний голод і населення вмирає масами. Для нас не менше цікавим є знати, яке тепер положення на Великій Україні взагалі, який дух та переконання панує серед нашого тамошнього населення, яку воно має надію та яке його відношення до совітської влади.

Недавно вдалося одному інтелігентному Українцеві втіти з московського раю. Є це галичанин з походження, вивтікав з Радянщини з причини страшного переслідування совітською владою перебуваючих там галичан. Він є високо освічений, займав високе урядове становище на Радянщині, подорожував дуже багато по Московщині та Україні й тому мав велику нагоду переконатися про настрої і положення на Україні. В додатку він має неабияке знання про внутрішню силу совітської влади та про її тактику правління.

Зізнання, яке він зложив перед відповідальними Українцями в Європі, тепер подаємо до загального відома. (Зізнання це переповідає друга особа, а про збігця говорить як про „него”). — Ред.

ГОЛОД І КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ УКРАЇНИ.

Голод страшний, особливо в південній частині України (Харківщина, Катеринославщина, Полтавщина передусім, далі Херсонщина, Чернігівщина). Смерть косить мільйони. Є райони, де в селах полишалося до 25% населення. Селянство в пошукуванні хліба йде до міста і там устелює трупом вулиці.

Цікаві були його безпосередні враження з того стихійного нещастя, яких не найти в пресі, але їх годі тут передати. Досить сказати, що маса населення має попухлі кінчини (руки, ноги), так, що большевики навіть починають тепер масову кампанію санітарну „для боротьби з отьоками”. В справі голоду влада не вживає ніяких заходів, а її круги спокійно твер-

дять, що „так і треба...”, нужно було не саботувать, а работать...”

Він підтверджує, що побіч збіжевого податкового грабунку до голоду спричинився масовий саботаж в колгоспах, в який втягнений був майже весь селянський загаль, отже мільйони. Саботаж не був кимсь інспірований (хоч бувають і такі випадки), однак переважно базується просто на надприродній, скажений ненависті селян до большевиків, при якій вони кажуть: „краще вмиратимемо, а не дамо хліба комуністам”. Цікаве те, що найбільшої сили досягла та ненависть, а разом з тим і активність населення в тих районах, які найбільше голодують. Однак **все це конфлікти не тільки соціального характеру**. В масах селянства незвичайно зросла не тільки національна, але й державницька свідомість, яка виявляється в змаганні до самостійності. Назагал — говорить збіглиць — українського села по степені зросту його національної свідомості, в порівнянні з 1917—21. рр., абсолютно не можна пізнати. Інша річ, що не все селянство уявляє собі, якої саме України й самостійності воно хоче, але стихійний потяг до цього є очевидний. Тут у міркуваннях і надіях селян на самостійність ділає ще аргумент: „а яка буде ця Україна?”. При цьому **як небажаний приклад влади беруть гетьмана Скоропадського**, імя якого скомпромітовано в опінії селянських мас до останніх меж. Бояться також, щоби „та Україна та її влада не привернула поміщиків”. Отже назагал, на думку збігця, національно-визвольна політика серед селянства передумовлює соціальний радикалізм у тому розумінні, що земля має остатися селянам, поміщики не привернені і скасований має бути викуп за поміщицьку землю. Це все селянам треба сказати виразно й ясно. Таку політичну течію, чи владу воно піддержить усіми силами в рішачий мент.

Основою державницько-національної свідомості селянства є молодь, без огляду на те, чи вона партійна, чи безпартійна.

ПАРТІЯ Й КОМСОМОЛ.

З певністю твердить він, що величезна більшість Українців у комуністичній партії, в наслідок різних еволюційних процесів і т. д., є також нетільки національно настроєна, але навіть державницько. На його думку — величезною хвилю булоб ставитися в часі майбутніх визвольних подій до комуністичного українського елементу ворожо. Навпаки, це саме буде та організована національно-революційна сила, на яку зіпнуться визвольні змагання.

Настрої сучасні українських комуністів пішли далеко вправо, навіть у порівнанні з плятформою Шумського. Та чистка, що її переводить Москва в компартії, безперечно має всі підстави для самої Москви, бо **партія на Україні внутрішньо розкладається**. Заяви влади про пересякнення компартії на Україні „сепаратизмом” і „націоналізмом” являються не демагогією, але відзеркаленням фактичного стану річей.

Однак є й серед компартії незначна кількість „малоросів” (так їх називають самі Українці), яка в своїй непримиримості до України та її інтересів далеко перевищує чистокровних партійних Москалів. Ці останні — для об'єктивності стверджує збіглиць — тримаються в більшості на Україні поміркованої лінії, що виходить з „ленінської національної політики”, стараються говорити, якщо вміють, по українськи і загалом менше виказують себе „русотяпами”, як згадані „малороси”. Найбільш маркантними представниками тих партійних „малоросів” — прислужників Москви є Затонський і Любченко, з подібних галичан: Порайко, Нагуляк, Сіяк, Бочан та інші.

Загальною грозою для всіх є тепер Постишев, який купить у своїх руках необмежені повновласти. Щодо смерті Скрипника — то український загаль вірить, що він покінчив зі собою тому, бо зневірився в сталінській політиці, та не хотів „каятися”. Смерть Скрипника викликала на Україні величезне враження, тимбільше, що перед тим були самогубства визначних Українців: Хвильового, проф. Гавриліва й поета Гірняка. В зв'язку з тим дуже занепокоїлася й комвлада.

Каже він (збіглиць), що в періоді 1921—22 рр. свідомі національні кола, як наддніпрянські так і галицькі, на Великій Україні страшенно турбувалися за долю молоді, яку опанував тоді комсомол. Тепер виказалася повна безпідставність тих побоювань. **Комуністи, самі того не бажаючи, створили на Україні ворожу собі силу у вигляді комсомолу**. Останній у більшій своїй частині є настроєний наскрізь національно й державницько. Українізація, всупереч надіям більшовиків, дала серед комсомолу особливо сприяючі для національної справи наслідки. З другого боку — большевицька організація й дисципліна надали молоді великої відпорності й стійливості в праці й поглядах.

Головна маса національно свідомого комсомолу це молоді селяне, робітники, що недав-

но вийшли зі села, і інтелігенція. Меншість комсомолу настроєна ворожо до України. Це сини москалів, перебуваючих на Україні, й „малороси”. Останні мають своє джерело серед кадрів старих робітничих родин на Донбасі, хоч українських по національності, але ще перед війною остаточно зрусифікованих. Ті „малороси” в комсомолі, як і в партії, є найбіль непримиримий до національних питань елемент.

Серед комсомолу національна свідомість настільки велика, що бувають навіть спроби творити підпольні революційні й терористичні організації зі спеціальною метою; напр. вбити Сталіна, Постишева й т. п.

На думку збіглиця — комсомол це головна опора майбутніх визвольних змагань України. Саме всі ці процеси й висліди попередньої „українізації” так вразили комвладу, що тепер вона вирішила зробити різкий зворот. Йому доводилося чути розмови відповідальних московських і „малоросійських” робітників в установах, що **„те, що дала українізація за кілька років, не дасться тепер знищити впродовж десятиків років”**.

Назагал скільки національно настроєних компартійців і комсомольців він обраховує на 70%. Решта москалі й уперті „малороси”.

ПОЛІТИЧНІ НАСТРОЇ МАС І СУСПІЛЬСТВА.

Починаючи з року 1929. національна свідомість і активність зросли надзвичайно. України — твердить збіглиць — не пізнати тим, хто лишив її ще 5—6 літ тому.

Це спричинено українізацією, утисками й грабунками Москви. Свідомість колоніальної політики Московщини набирає вже загального характеру серед Українців. Центр і джерело цієї національної стихії переноситься на мольдь. Старше покоління зараз майже цілком зійшло з арени (те, що брало участь у визвольних змаганнях в рр. 1917—20). В зв'язку з тим змінилися й визвольні орієнтації. З 1923 по 1928 рік, великі впливи мав на Україні УНР. Старша українська інтелігенція в цілості покладалася на його політику і допомогу Польщі. В зв'язку з тим між перебуваючими на Україні галичанами й наддніпрянською інтелігенцією йшла ввесь час боротьба, хоч одні й другі дружньо працювали в ділянці національно-культурного піднесення мас. Роля галичан в тій українізаційній роботі була дуже велика й непропорційна до їх кількості. Це й пояснює тепер цілковиту ліквідацію галичан комвладю. Галицькі елементи весь час стояли на позиціях соборності.

В р. 1929 положення міняється. Провідна роля старшої інтелігенції паде, приходять нова зміна через Українців у компартії й комсомолі. Оформлюється революційна орієнтація й абсолютно вороже відношення до походу Польщі на Україну. Поволі й стара інтелігенція починає огортатися зневірою в УНР, особливо після процесу СВУ. Цікаве, що до 1929 р. відношення на Україні до полк. Коновальця було серед на-

ціональних кол негативне. Трактують його як агента Москви, з доручення якої він провадить через УВО боротьбу з Польщею. Сама робота УВО не тішилася великим признанням на Україні. Галичани й тут боролися супроти такого трактування УВО та її провідника, аргументуючи свою поставу славними позиціями СС.

В р. 1930 настає раптовий перелом. На Україну дістаються перші вістки про націоналістичну організацію (ОУН) яку збіглець називає „національною партією”. Стає відомим, що та організація стоїть під проводом Коновальця і спирається в боротьбі на засадах власних сил, та соборности, а не на допоміж від других держав. Міняється й погляд на УВО, роля якої популяризується. На тлі УВО й ОУН поновляються спогади про Корпус СС, (Командантом якого був полк. Коновалець — ред.), який — по словам збігця — оставив по собі найкращі враження, символ сильної влади, ладу й національної дисципліни.

Весь цей процес зробився в молоді й по-

волі почав огортати зневірену в УНР і Польщу інтелігенцію-старше громадянство. Пішли вістки про те, що „національна партія” (ОУН) створила на Україні тайну революційну організацію під назвою „ВОСС” (Військова Організація Січових Стрільців). Всі перебуваючі на командних постах в Червоній армії Українці зачали творити в військових частинах тайні ячейки, тощо... ВОСС.

На сьогодні тенденція орієнтації на „національну партію” (ОУН) вже окреслена. Навіть представники старої інтелігенції говорять, що та „партія” й Коновалець спроможуться опанувати положення й використати слушний мент.

Цікаве, що в останніх часах ім'я Коновальця й його організації все частіше підноситься на чисельних партійних та інших зборах, на яких провідники вказують на реакційну небезпеку націоналізму для України, яку несе зі собою Коновалець. Це, очевидно, відгук на ті настрої, які нуртують в українському суспільстві.

(Дальше буде).

ШЛЯХОМ СОВІТСЬКИХ ТРІУМФІВ

НА ХИТЛИВОМУ ВЕРХУ.

Дня 16-го листопада 1933 р. американський уряд остаточно погодився на це, щоби увійти в дипломатичні зносини з совітським режимом, тобто Америка визнала політично Совітську Росію. Ці три магічні слова, „Визнання Америки Совітів”, якими дотепер годовано російські та другі комуністичні маси, зреалізування яких було метою совітської дипломатії та комуністичної пропаганди в Америці, остаточно оформилися в dokonаний факт.

Переговори між президентом Рузвелтом а Літвіновим в справі визнання, та самий факт визнання Совітів, дійсно припали на важкий і критичний момент, так для політичної європейської ситуації, зокрема для справи обезброєння, як і для самого американського уряду. То теж, мимоволі і цілком незаслужено справа визнання Росії Америкою набрала світової ваги. Очі всіх були звернені на Білий Дім, де велися переговори.

Многі догадувалися, що американсько-совітське порозуміння означатиме гарантію миру на Сході, другі що гарантію світового миру взагалі, зокрема миру в Європі. На атмосфері, виробленій такими опініями, комуністична пропаганда жерувала до схочу й роздула „конечність” визнання Америкою Совітів до колюсальних розмірів.

Можливо, що спільний протияпонський фронт і був для Америки одним із мотивів її акту. Та цілком певним є, що для Совітів — ані спільний совітсько-американський фронт проти Японії, ані запорука європейського миру, ані що іншого не було метою їхньої дипло-

матії. Метою було: виманити від Америки до загибу потрібний грошовий кредит.

Сумніватися, однак, треба, чи тоді, коли вся комуністична преса в світі радувалася успішним довершенням переговорів Літвінова і Рузвелта, в серцях далекозорих провідників теперішньої Росії, та комунізму взагалі, була така сама радість. Вони безсумніву відчували, що совітська дипломатія остаточно принесла совітському режимові бажаний тріумф, але заразом і по раз перший заложила петлю на шию совітської Москви, з якої вона вже напевно не вирветься.

В своєму тріумфальному поході вперед — заключаючи всякі договори з західними державами, здобуваючи від них матеріальні кредити, — совіти прямували до досягнення найбільшої, хоч і останньої цілі, а саме — здобуття політичного визнання від Америки. В міжчасі маси населення теперішньої Росії підтримувало на душі й стримувано від бунту обіцянками, що ось, незадовго їхня доля поліпшиться, коли лише Совітська Росія увійде в дипломатичні зносини з Америкою, коли одержить від неї кредити, коли через це саме отворить собі доступ до круга найбільших потуг світа.

Та большевики хотіли, і тремтіли. Остаточно здобули своє. А що даліше?

Не стало вже більше „світів” до підбиття. Чи оправдаються покладані в цей осяг надії? — До певної міри так, бо вкрадуть собі від Америки за кількасот мільйонів доларів товару.

Але петля на шию таки заложена. Комуністична Москва виставила себе на спробу, якої ніколи не видержить. Це був її „лест ченс”

(остання нагода). Вона знає, що з тої спроби вона не вийде з цілими костями.

Совіти в минувшині здобули подібні визнання від других держав. Та досі вони зломали кожне преречення, кожну умову, яку заключили і підписали з тими державами. Одним словом, вони ніколи ще не вивязалися зі своїх зобов'язань. Америка визнала їх й строго застерегла собі, що щось подібного з нею не сміє повторитися.

Дальше, Совіти прирекли, що в Америці не буде вестися жадна комуністична пропаганда, якби мала грошеву піддержку совітського уряду. В зв'язку з тим Літвінов навіть відкріс тешньої американської комуністичної партії й сказав, що російська комуністична партія не має нічого спільного з американською комуністичною партією. Тим Совітська Росія вже увійшла в конфлікт з масами світового робітництва, яке досі стояло на вірних услугах 3-го інтернаціоналу.

Переговори Літвінова в справі одержання американських кредитів, також не випали без успіху.

Що тепер Москва з тими всіма досягненнями зробить?

Передовсім — можемо сподіватися що не мене й кілька місяців, як Американці піchnуть бити большевицьку зволоч, де лише попадуть, за їхню комуністичну пропаганду. Певним є, як певним є що два а два є чотири, що при цьому перелапається совітський уряд на його брехливості й невідповідальності за всякі підписані угоди. Бож наївний хіба може вірити, що совітський уряд серйозно думає занехати комуністичну пропаганду в Америці.

А коли, за якийсь час, Совіти вже викрадуть всі американські кредити й не будуть мати звідки їх віддати, ані за що купувати американських товарів, тоді наступить остаточний провал совітської „світової сили” та „престіжу” червоного режиму. Він повалиться коміть головою туди, де йому й місце.

Тоді вже не буде чим дурити російських та українських і інших мас, що живуть під совітами. Не буде вже мала що здобувати совітська дипломатія, не буде на чому спирати надій на піднесення престіжу уряду. Наступить внутрішній розклад, заломиться желізна, терористична дисципліна, заведена червоним режимом.

Тоді вже буде кінець.

Одним словом — визнання Америкою совітського режиму, це вершок його тріумфу, але zarazом і намилина петля на його шию.

ТЕХНІЧНІ „ОСЯГИ” СОВІТІВ.

В першій половині місяця листопада появилася в американській пресі новинка про це, що Совіти збудували найбільшого пасажирського літака на світі, „К—7”, та що цей вже відбув перші пробні лети й виказав надзвичайно велику технічну вартість. Він мав містити в собі понад 100 осіб.

Та найважливішим для большевиків було це,

що літак цей був збудований „виключно з російського матеріалу, російськими технічними силами та після плянів російських інженерів”. Одно лише не було російське, а то: 6 моторів, які порушували цей літак, були спроваджені з заграниці. Як звичайно, в москаля-комуніста все своє, лише головка чужа.

„Всеросійськість” цього літака мала вказувати на це, як Совітська Росія починає вже хпатати за хвіст західні держави, що мають високо розвинену техніку.

Та не довго тішилися Совіти. Дня 23-го листопада появилася в НЮ ЙОРК ТАЙМС — депеша з Москви, що цей самий літак впав й розбився. При цьому згинulo 14 осіб, які були визначними совітськими урядниками.

Катастрофа наступила на Україні, коло Харкова, де теж цей літак був збудований. Щось було „вронг” з совітською технікою. Або інженери не вміли його збудувати, або не вміли обходитися з чужими моторами, або не було таки доброго пільота. А може таки хтось постарався о це, щоби цей літак в трісках осів на землю.

Та якби воно не було, все одно хтось за це потерпить, бож... це сталося на киплючій сепаратистичним рухом України.

МОВ НА КОМАНДУ...

Совіти чогось здорово занепокоїлися Україною, бо починають випускати в світ через заграничних кореспондентів цілі великі депеші про положення на Україні. Мабуть українська справа сталася за популярною в світі. А може до цього причинилася докучлива українська закордонна пропаганда, включаючи і протестні акції наших еміграцій в Європі та Америці.

Одним словом — щось „там” не доброго. В неділю дня 3-го грудня цр. у всій американській пресі, мов на команду, появилися дуже обширні депеші московських кореспондентів, трактуючі виключно про Україну. Цего ніколи ще не бувало.

Депеші ці подають, що Станислав Косьор, член комуністичного політичного бюро, на конференції української комуністичної партії в своїй промові виявив, що **совітський уряд бореться тепер з сильним сепаратистичним рухом на Україні**. Опираючися, нібито, на доказ самих провідників цього руху, який Косьор отверто називає „**українським націоналістичним сепаратистичним рухом**”, він оскаржує цей рух як німецьку інтригу, яка, нібито, взяла свій початок в конференціях українських провідників цього руху з Розенбергом, головою політичного німецького департаменту. Пригадуємо собі, якто Совіти боролись з укр. нац. сепаратистичним рухом ще заки Розенберг був головою політичного бюро, а Гітлер канцлером. Тоді їм годі було цей рух назвати німецьким. Тоді це були відрухи „кулаків”.

Косьор, дальше, кладе вину за всі недомогання в економічній та індустриальній розбудові совітської Росії на цих власне сепаратистів,

з яких много вже було суджених та, очевидно, розстріляних.

Цей наглий вибух большевицької вимови про положення на Україні, та заставлення чужих кореспондентів до розтрублення цього по світі, указує, що „клопіт“ на Україні це не іграшка, а поважна, страшна для совітів проблема. Совіти рівночасно указують нам на аргумент, яким будуть старатися від тепер поборювати українську державницьку пропаганду та старатися параліжувати всякі наші політичні потягнення на міжнародній арені, (очевидно, якщо це їм вдасться), тобто: вони оскаржуватимуть, а то й вже оскаржують, наш визвольний рух й всю з ним звязану пропаганду, зокрема нашу теперішню протестну акцію проти мордовання голодом Української Нації, як діло гітлерівського уряду. Цим вони задумують бити не тільки Українців, але і настроєну проти них Німеччину.

Косьор, дальше, заявляє, що ситуація вже цілковито в руках совітської влади, яка вже цей сепаратистичний рух здусила.

Очевидно, нам насувається питання: коли вже здушено націоналістичний відрух на Україні, то чиж тепер треба казати заграничним кореспондентам писати про це широкі статті, ще й брехати? — Також треба махнути рукою на обвинувачення Гітлера, як відповідального за український сепаратистичний рух. Це стара байка й ми до неї привикли.

Фактом є, що, як сам Косьор стверджує, „на Україні панує сильний націоналістичний сепаратистичний рух, який ведуть Українські Націоналісти“, та що всякі „саботажі“, це наслідок діяльності українських революціонерів.

Зновуж звалювання вини за цей рух на Гітлера ясно говорить про це, як сильним цей рух мусить бути, коли аж брехнею його треба закривати.

Видно, що існує щось, що в саму пору закордонних тріумфів совітських представників справу комплікує таки в себе, дома, та що кидає паніку на совітський режим, — щось, що може перехрестити всякі совітські плани та знівечити всякі їх політичні потягнення.

Це либонь нічого іншого, як тільки **зростаючий в щораз більшу силу український націоналістичний революційний рух на Великій Україні.**

Тепер, сказав Косьор, перевелося чистку комуністичної партії на Україні й нема чого боятися, бо в партії лишилися самі „вірні“. Спитатиб можна: вірні, але кому? Косьор наводить також приклад, де давніші совітські урядники були розстріляні за це, що „були в руках українських націоналістів“, та що навіть самий Скрипник, котрий поповнив самогубство, був під цілковитим впливом націоналістів. Зі слів Косьора треба розуміти, що всі важні пости на Україні тепер спочивають в руках людей, яких... не треба вже буде розстрілювати за спілку з Українськими Націоналістами.

Та якби не було, а український націоналістичний сепаратистичний рух й видумана „німецька інтрига“ на Україні, знову дадуть оправдання совітським економічним невдачам. Ще кілька тижнів або місяців а, будьмо певні того, почуємо про нові інсценізації процесів за саботажі. Промова Косьора, це мабуть овертура до підготовки, яку тепер певно переводить ГПУ.

Еско.

СКОМПРОМІТОВАНІ ПАРТІЇ

Політика, яку в останніх часах вели займанці наших земель у себе дома та за кордоном, слідувала в результати, які в приспіненому темпі, у формі проти-українських потягнень записували український нарід та протиставилися українській справі на міжнародньому форумі.

Починаючи від підпорядкування Українських Лугів (Дашкевича польським військовим властям, аж до теперішньої пори, коли на Великій Україні панує страшний голод, спричинений тенденційною супроти Українців політикою большевиків, коли огорнені пактоманією наші вороги позаключали між собою та з другими західними державами ріжні договори, першзавсе договори ненападу, коли на Західних Українських Землях Польща кинулась атакою на українську школу і своєю шкідливою реформою старається виховати молоде українське покоління на яничар, — все це мов град куль посипалося на український нарід.

В обличчю теперішньої політичної ситуації в світі та в обличчю заповідуючоїся неунікнимої війни в Європі, це все має особливе значіння. Нема сумніву, що наші вороги, роблячи всякі до цієї війни підготовки, подумали над цим, щоби, в першій мірі, скріпити себе внутрі, отже передовсім здавити український сепаратистичний рух, який тепер під натиском ворожого переслідування почав здорово розвиватися й брибирати масовий характер.

Тим головню пояснюються запопадливі заходи большевицької влади, щоби заобезпечити себе з зовні при допомозі пактів ненападу, заклучених з дручими державами, тоді коли внутрі Совітської Росії кипить вулкан українського сепаратизму, який при першій нагоді вибухне полум'ям.

В наслідок тих договорів та приязни, що зродилася поміж нашими займанцями та другими західними державами, українська справа пеерстала була на якийсь час бути актуальною в міжнародній політиці, та тепер знову вису-

вається на видне місце в європейській політиці.

Ці всі потягнення наших ворогів спричинили велику констернацію в таборі українських легальних політичних партій. Польська шкільна реформа та всі ті договори недоторкальності, спричинили **банкротство політичних переконань** всіх тих політичних українських груп, котрі вірили, що можливе і потрібне є співжиття з займанцями, що легальною дорогою можна буде багато від них одержати, а то й визволити всі землі з під їх заїмащини, що одинока дорога до відзискання української держави веде через розбудовання наших економічних та культурних установ в межах чужої держави, або що нам треба бути в федерації з ворогами, бо ці нам допоможуть відреставрувати українську державу. Одні вірили, що Москва допоможе нам відібрати Зах. Укр. Землі від Польщі, а другі що навпаки, — це допоможе нам зробити Польща, у відношенні до наших Східних Земель. Відновлення Риського Договору між Польщею а Москвою та заключений ними пакт ненападу, задали брехню таким міркуванням наших „далекозорих” політиків. Останньо запроваджена шкільна реформа в Польщі показала, що все, що наш нарід будувавби в чужій державі десятками літ, ворожий уряд може знівечити одним почерком пера. Загальоповані „реальні” політики побачили себе в сліпому куті, з якого вже не мали виходу. Всі засоби їх політичних програм не дописали, а нових засобів до „легальної” праці та нових гасел, якими б годували Український Нарід, їм забракло.

Та — як це часом буває — горе одного є спасенням для другого. Тим разом катастрофічне положення Великої України, яка гине в обіймах голодової смерті, дало вихід нашим, на всіх інших фронтах збанкротованим, „легальним” політичним партіям з їхнього сліпого кута. Вони й кинулись на ратунок голодуєчій Великій Україні, як цього зрештою вимагала хвиля. Та ратунок, який вони забрались нести голодуєчій Україні, на щастя для них мало бути рівночасно ратунком їх збанкротованих „легальних” та „федераційних” політичних концепцій.

Знайшлась і ще одна дошка ратунку, а саме: хтось із Америки пустив бальоник Українського Все-національного Конгресу. Проект цей нашим „реальним”, котрі рік тому на него і дивитися не хотіли, хоч і передрукували його в своїх газетах, — тепер, коли вони знайшлися в скрутному положенні, дуже принагідився і вони з великим запалом забрались до дискусії над ним, нібито з серйозним наміром остаточного зреалізування його. Дарма, що здоровий розум каже, що так довго, як довго існуватиме ціла плеяда ріжнородних переконань в українській політиці, так довго такий конгрес є лише дитячою мрією, а колиб його і створено, то він не мавби жадного значіння, а ще менше авторитету.

До того дополітикувались наші легальні партії.

Лишилась лише одна українська група, не-

скомпромітована в своїй політиці та в своєму ідеологічному заложенні. Є нею **ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ!** — Націоналісти передбачували, до чого доведе надія на других, зокрема на самих наших ворогів, як також — скільки можна надіятися зі самої праці над розбудованням „реальних надбань”. Їх клич „**власними силами до держави, дорогою УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ**”, лишився сильним і непохитним як мур і тепер, як само життя нас переконує, представляє одинокий ясний промінь надії для нашого народу на будуче.

Возьмім хочби положення голодуєчій Великої України. Що з того, що вся решта Українського Народу, на Західних Землях, в Румунії та на Підкарпатщині, як також і на еміграції, шарпнеться сильно та дасть голодуючим якусь поміч, хочби і значну? (Якби навіть ту допомогу допущено на Україну). — Чи довго буде можна так помагати та чи в нас самих стане настільки сили, щоби боротися з державними апаратами займанців, та своєю пропагандою, або бодай тим, що ми зовемо пропагандою, протиставитися їх контр-пропаганді? — Це все, хоч і як необхідне під сучасну пору, є однак лише хвиливе, не маюче жадного далеко-йдучого наслідку, це все ніяк не розв'язує проблеми на далеку мету. Колиб дещо і допомгла наша пропаганда, колиб навіть наша допомога та поліпшення місцевих обставин життя на Великій Україні і принесли полєкшу тамошньому населенню, то яку маємо запоруку, що за кілька літ, або й за кілька місяців, та сама ситуація не повториться? — Яку маємо запоруку, що Польща, яка недавно хитро підпорядкувала собі Луки, тепер нищить українську школу в її етичних основах, заставляє нашу молодь молитися по польськи, — в слідуєчє не збереться до цілковитої ліквідації українських кооператив, а потім не заборонить українському театрові виставляти українські штуки, а потім не заборонить українському населенню й говорити по українськи, а потім... та годі все це вичислити, що вона може зробити, і **певно зробить**, коли ситуація залишиться такою, якою вона є тепер?

І коли хто мав яку надію на других, то ця вже давно завела. Лишилась лише одна надія: **на себе самих!** — Лишилось якраз лише це, що проповідують Українські Націоналісти, — „**Власними силами і збройною боротьбою до держави!**”.

Цей клич Українських Націоналістів йде понад голови „провідних верхів” просто до українських мас і ці починають його краще розуміти, ніж самі вперті „провідники”. Націоналізм шириться на всіх розшматованих частинах Української Землі. Ось недавно вернув з України французський державний муж, Ерію, та в великій любови до большевиків заявив, що на Україні шириться „гітлеризм” (?). Що він мав на думці сказати, це — **не „гітлеризм”, але український націоналізм**. Цей останній був одною із найважніших причин, чому большевики так поквапно почали заобезпечувати себе

договорами. Самий голод спричинений був доцільно на це, щоби брутально викоринити на Україні революційний націоналізм. Та це, річ ясна, не дасть жадного результату. Чи і на скільки є поширений націоналізм на Великій Україні (про Західну Україну зайвим є говорити), свідчить хочби трагедія Скрипника, з якою так тісно зв'язується та завжди згадується (навіть самою московською пресою) Українських Націоналістів.

* * *

Може хоч це велике нещастя, яке тепер зі всіх боків та у всяких формах окружило Укра-

їнський Нарід, переконає нас остаточно, чи можемо дозволити собі на дальшу забаву в „легальну” політику з ворогами, та що властиво Українському Народові лишається зробити, коли він, кінець-кінців, бажає якось вже раз розв'язати замотаний узол своєї державно-визвольної проблеми та вийти з того зачарованого кола, в якому блудить та бється об стіни реального життя, мов муха об стіни шкляного начиння.

Може в нас зродиться нарешті довіра до себе самих!

Націоналіст.

ПОЛЬЩА НИЩИТЬ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Здається, що наші вороги-займанці вживають однакових засобів, моральних і фізичних, для нищення Української Нації, з тою лише різницею, що вживають їх наперемінно: коли одні вживають одного засобу, то другі вживають другого, і навпаки.

Коли в 1930 році Польща фізично „пацифікувала” Західні Українські Землі, тоді на Великій Україні заводжено благородну „українізацію”, яка мала на меті отворити доступ червоному москалеви до душі українського селянина та робітника, таки при допомозі самої української мови. А ось тепер, коли на Великій Україні панує голод, отже новий фізичний засіб винищення Української Нації, тоді на українських землях під Польщею ведеться інша, не менше діявольська спроба знищення національної сили Українського Народу.

Тим разом Польща, яка вже навчилася, що „пацифікація” не поплачує, бо приносить їй більше шкоди ніж користи, кинулася на душу української дитини. Старшу молодь старається деморалізувати через поширювання серед неї провокації, або бодай спанталити її та вбити в неї духа через фальшиві вістки про це, що українські революційні ряди, які тішаться великим престижем в очах українських мас, є, мовляв, „пережерті провокацією”. Молодих, знову, дітей бажає переіменити в яничар і в тій цілі не дозволяє виховувати їх в українським дусі. Це найкращий спосіб, який, в очах Польщі, знаменито надається до засимілізування Українського Народу під Польщею.

Тому теж польське міністерство освіти запровадило шкільну реформу, яка так є обдуманна, що по впровадженні її в життя, українські діти не можуть виховуватися на всідомих Українців, якіб знали правдиву історію свого краю, любили своїх славних предків, любили штуку і культуру свого народу та все, що рідне, українське. Навпаки — в українських дітей вщиплюється рабського духа й вчиться їх ненавидіти і висмівати славу минувшину України та взагалі наклонюється їх, щоб виріклися всего, що українське.

Плян ясний й нема що про него коментувати. Польщі можна лише погратулювати, що на таку думку впала.

Та якже на це реагує українське населення?

В першій мірі згадати треба, що цей акт Польщі дав сильний поличник всім тим „далекозорим” українським політикам, котрі вірили, що паперовою політикою їм таки вдасться здобути великі осяги. Польща доказала їм, що все, що вона сьогодні Українцям дасть, або що дозволить робити, це завтра вона відбере, знівечить та заборснить продовжати.

Ці „далекозорі” панове, як нас повідомляють з краю, на стільки були ошаліли, що, не знаючи, що й робити коли Польща розпочала свій руйніничий наступ на шкільне виховання української дитини, самі почали прихвалювати населенню шкільну реформу як благородний чин, кажучи, що наші Українці повинні поступити так, як цього бажає польський уряд. Щось так, як це було з підпорядкуванням Лугів „Войсковому Пшиспособеню”.

Не дивста, отже, що в наслідок таких порад провідників, наші селяне в багатьох випадках майже потратили школи, коли взяти під розвагу, що школа з польською мовою викладовою не є школою для української дитини. Поляки повели кампанію серед нашого населення за підписанням декларацій, що воно годиться на пороблення в нашому шкільництві задуманих польським урядом змін. І велика частина нашого населення, послуховавши провідних батьків, такі декларації підписала. Тепер наслідок такий, що шкільне виховання української дитини вимкнулося з рук українських учителів та самих таких українських родичів.

І знову протипольський фронт для боронення українськості створили — не старі батьки-провідники і не „поваги”, але таки самі заінтересовані: самі діти, українська молодь. Знову ніхто не подбав про це, щоби цю молодь зорганізувати до боротьби з ворогом в обороні самої себе, — ані „реально” думаючи провідники, ані старі батьки, — а самі ці, котрі

дійсно держать руку на пульсі українського життя — **Українські Націоналісти.**

Яких три місяці тому назад на Західній Україні розкинено маси летючок, виданих Проводом Організації Українських Націоналістів, з закликом — так до родичів, щоби ці відповідно боролися з ворогом за душу своєї дитини, як і, в першій мірі, до самих школярів, щоби ці самі себе організували до бойкоту ворожої польської школи та таки чинно боролися з нахабними польськими властями.

І ця боротьба розпочалася.

Ми в Америці не звернули на це відповідної уваги і, ще покищо, не прилучили своєї руки до цієї шкільної протипольської боротьби, бо на наших руках спочила справа катастрофічного голоду на Великій Україні. Ми з запалом повели протестну протибольшевицьку акцію та боротьбу з комунізмом. Та вісти, які надходять до нас з краю, переконують нас, що там ця боротьба ведеться, і то завзято. Під натиском Москви, Польща заборонила Українцям на Західних Землях протестувати проти виголодження Совітами України. Але вона не має сили заборонити протипольські виступи бойкотуючої польську школу української молодіжи.

Чим далі, тим більше і сильніше ця боротьба розгорюється. Молодь наша, не маючи

українських учителів, прямо не ходить до польської школи. А коли ходить, то є так ворожо наставлена до польських учителів, що викидає їх з клас, коли ці кажуть їй молотися по польськи, вибиває шиби в шкільних будинках, нищить польські образи, бє польських учителів і тд. Іншої ради ошукана і опущена українська молодь не має.

Проблема, як вратувати від заглади українську школу на Західній Україні під Польщею, є так само поважною, як проблема ратування від голоду Великої України під большевиками. І одна і друга вимагає розв'язки. Та якої розв'язки? — Не угодової, ні, ані жадної компромісової. Бо вже й нема з ким в компроміс вводити. Обі справи вимагають розв'язки на дальшу мету, як її вимагає ціла українська державницька справа: **визволення українських земель з під займанців.**

Чим скорше викличемо революцію на українських землях, тим скорше це визволення наступить. А коли такий стан, який тепер є на всіх українських землях, потребає довго, то мабуть тяженько прийдеться відроджувати Українську Націю.

А шлях до цього визволення вказує нам український націоналізм: це **шлях УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.**

С.

В ЧАС РІЗДВА

Знову, за тижнів кілька, будуть Різдвяні Свята. Радість запанує в серцях, понесеться весела пісня: „Бог ся раждає”.

Всі Українці в Америці хоч на часок, хоч на день, перервуть своє тяжке життя емігранта-безбатченка, щоби знову, хоч на хвилину, мимо тяжких тепер часів, відновити традицію батьків своїх. Щоб звеличати велику хвилю пам'яті Народин Христа так, як її величали його батьки на Україні. Щоб звеличати цю хвилю звичаєм, який йому його рідна земля наказала заховати по кінець його життя.

Діточки не одного із вас, тут роджені, молоденькі Українці, весело щебетатимуть, бавитимуться... щасливі, що обминула їх лиха доля в житті. Щасливі, що мають опіку своїх батьків, котрі рідний край свій опускали мусіли, щоби їм, дітям своїм, кращу долю здобути. Щасливі вони ще й тому, що свободні як пташенята, а не закуті в кайдани, які брязкають на руках й ногах їхніх молодих братів і сестер на запропашеній Україні.

А ми, старі краєвики? — Також веселі будемо. Веселі, що самим бодай приходиться свобідно святкувати цю велику хвилю, що дітям своїм свободу дали, хоч і не на своїй, а на чужій землі.

Та в серці у нас неспокій якийсь вештатиметься.

Бо край старий — рідне село, рідня наша,

старі приятелі та знакомі — всі нам пригадуються. Що поробляють тепер, як проживають, чи рівнож веселі як і ми, чи свободні, чи не голодні, чи зиму тяжку переживають? — в душі питаємо ми. І нам захочеться з ними бути, в нас зродиться велика туга за Рідною Вітчиною, нам на крилах злетіти туди нараз забажається. Туга і жаль, що ось на чужині, а не під рідною стріхою, Різдвяні Свята нам празникувати приходиться. Що ось чужа земля більше гостинною для нас, ніж рідний край.

Чому?...

В цюж мить зломиться наш жалісний настрій. Хрусне розбитим акордом наша душа, на ум налетить свідомість грізної й понурої дійсності: наша Вітчизна в неволі.

А нам так хочеться її бачити свобідною, щоб і самим туди повернути...

І зродиться злість у нас в душі на клятого ворога, що стоїть на дорозі наших бажань! Забудемо ми, що в нас свято, що це час веселости і забави! Братнім почуванням відчуємо горе й зойк катованого Українського Народу під займанцями й душа наша, ум наш, прикується до одного лише сумного образу — поневоленої, розчвертованої України! До цих Героїв, що гинуть на ляцьких шибеницях, до цих мільйонів Ісусів, що тепер смертю упосліджених сотворінь конають з голоду на своїй таки, багатій, але зрабованій, землі!

Україна в неволі! — загомонить здавлений голос в грудях. Треба її визволити! — загірмить ще кріпша постановою.

Пічнемо згадувати нечислимі роки нашої боротьби за віру й землю свою. Поперед очі наші пересунуться картини довгих віків, засіяні могилами козацькими, а далі — остання визвольна боротьба та снігом тепер прикриті могили Січових Стрільців. Тюрми...

А на спогад тюрм заблисне у нас в серці радісний промінь надії. Нам пригадається, що не загинув дух козацький в Українському Народі, що живе ще геройство славних наших предків-козаків. Що Українець-Герой відродився в теперішньому молодому українському поколінню, для котрого смерть на шибениці, це іграшка, коби ближче до Волі України.

І нагадається нам підпольна Армія — Українські Націоналісти Революціонери! І нагадається нам **Українська Національна Революція!**

Це власне той радісний промінь надії, що розбуджує Український Нарід до нового життя.

Мимоволі згадаємо цілий ряд Героїв, які на службі найвищих Ідеалів Народу вже згинули в рядах цієї підпольної Армії — в рядах Організації Українських Націоналістів: Крупа, Луцейко, Басарабова, Любрович, Пісецький, Головінський, Голояд, Пришляк, Березинський, Старик і многі їх товариші. Згадаємо сотки, тисячі в тюрмах ляцьких караючихся.

Аж перед нами стануть дві світлі, мов зорі, постаті — зразки ідейної української молоді: ДАНИЛИШИН і БІЛАС. Цеж якраз рік минає, як Вони повисли на шибениці у Львові. Ляцький кат „на свята бажав крові” — і видобув її собі з жил молодих Українців.

З незломною постановою в серці — або волю Україні добути, або дома не бути! — Вони пішли на чин, щоби в розпачі українськї гроші відібрати від Ляха на визволення України. Зловлено їх, засуджено і повішено. На смерть йшли вони як на лицарів пристало, зі словами на устах: „жалуємо, що не можемо

довше жити для України!”... Згинули і Героями зістали. Про них Український Нарід тепер пісні співає.

А ось цього року — в часі Різдвяних Свят — не ангел божий з радісною вісткою про народження Христа, про народження нового життя, по просторих степах багатї колись України ходить, — а ангел смерти збирає багате жниво в нечислимих мільйонах жертв. Це десятки мільйонів Українців під осатанілим совітським режимом гине без часу, — з голоду. Не їм весело празникувати Свято Христа. Їм і Бога відібрано, в їхніх дітей і віри не має. Їх думка, це: як врятувати себе від голодової смерти?

І коли глянемо на цей страшний образ України, загірмить в нашій українській душі: О, ви прокляті кати! Не довго вам вже нас мордувати! Надходить вже хвиля суду над вами! Вже гудить, вже йде цілою своєю силою, зі всьою своєю безпощадністю, Українська Національна Революція! Не угодами! Не надіями! Не льоальністю вона боротиметься з вами! Вогнем і желизом випалить вас з українських земель! Власною силою, власною кровю — смертельною боротьбою, бурею, зметемо вас з лица землі! — Вже готуються сотки, тисячі, мільйони местників, вже йдуть вони з сильним відгомоном, кадрами! Вже ось, ось, як тріснуть покриті віковою ржою кайдани на руках України і Воскресне Вона!

Згадавши про це, здаля від Вітчизни, в нас дух вступить. Лице розясниться, скріпиться думка, надія запанує в серці. Так... дасть Бог, ми самі ще діждемо щасливого повороту до вільної вже Вітчизни, до Української, таки своєї, Держави.

А діти наші весело бавитимуться. Глянемо на них й ще більша радість в нас запанує: цеж наша надія, цеж брати й сестри краєвих борців-революціонерів. Вони допоможуть їм.

І в нас самих зродиться бажання зробити щось, — що в силі нашій — для визволення Української Нації, для відродження Української Держави.

Е. С.

КОЛЯДУЙТЕ НА БОЄВУ АКЦІЮ!

Хай всі відділи ОДВУ та їх члени, як також всі прихильники революційної акції, памятають, що їх праця в надходячу різдвяну пору, це **КОЛЯДА НА БОЄВУ АКЦІЮ**. Так як в попередніх роках, так теж і тепер, а то й ще більше, наша коляда мусить випасти успішно. Цегорічні Різдвяні Свята припадають на час, коли ми маємо найкращі докази, що справа **УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ** мусить бути в нас на першому місці. Це доказало нам саме життя.

Не вратують української школи польсько-українські угоди, так як не вратує жадна інтервенція, якої зрештою ніхто і не робить, мільйонів нещасних жертв спричиненого совітами голоду на Україні. Їх надія на визволення власними силами.

В ім'я цихже голодуючих мільйонів, в ім'я молодого українського покоління, що його поляк хоче зяничарити, йдіть в часі Різдва від хати до хати, **КОЛЯДУВАТИ НА БОЄВУ АКЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ**.

Роман Рошко.

НА ТЕМИ ДНЯ

Минулого місяця відбулося продовження засідань Економічної Конференції, яке було відложено минулого літа до 12-го жовтня. Тоді за причину відложення подали політики і економісти нездібність Конференції Розброєнь прийти до якихнебудь конкретних заключень. Успіх Конференції Розброєнь мав уможливити повний успіх Економічної Конференції. Тому, що літом обі Конференції не довели до нічого путнього, очі цілого світу були звернені на осінні засідання обох Конференцій, Економічної в Лондоні і Розброєння в Женеві.

Та прийшла осінь і почались засідання в Лондоні, а відтак в Женеві. І опять закінчились нічим. Економічна Конференція не дала на зовні жадної відповіді на пекучі економічні питання так Європи, як і Америки. На зовні лише! Внутрі справа представляється зовсім інакше. Підчас Лондонської Конференції німецький представник Гугенберг зробив офіційну заяву, що мала всі признаки бути офіційним виложенням політики німецького правительства. В цій заяві він вказав Європі на одинокий вихід з теперішньої економічної кризи — експанзію на Схід. Очевидно, як ця експанзія мала б виглядати — він цього не сказав. Та зробив це його приятель Розенберг, який виловив весь плян, як на долоні. Найзамітнішими точками пляну — це повернення Німеччині польського коритаря wraz з вільним містом Данцігом, а в нагороду за це Польща мала б одержати концесії на Українських Землях, (очевидно на схід від Збруча). Це означало б — по перше збройний конфлікт з Радянщиною, а по друге порушення, а згідно ревізії Верзайського Договору.

Вправді Німецьке Правительство і сам Гітлер відпекались опісля від заяви Гугенберга, як зовсім неофіційної, виявляючої виключно особисту опінію самого Гугенберга, та факт, що Гугенберг кандидував підчас послідних виборів в Німеччині як член гітлерівського правительства з його повною піддержкою, позваляє припускати, що заява Гугенберга не була аж так дуже чужою Гітлерові і його правительству.

Другим визначним лицем на Лондонській Конференції був безперечно хитрий Літвінов. На гугенбергову пропозицію експансії на Схід Літвінов побрязкотів кешенею і, ось так собі, від нехочу, надмітив, що Радянський Союз небаром задумує поробити великі замовлення, сягаючі висоти одного біліона доларів, на заграничних ринках.

Європейські та американські дипломати і економісти опинились перед альтернативою: або прийняти ідею Гугенберга і готуватись до збройної інтервенції проти Радянського Союзу (яка не знати, як ще може покінчитись), або робити гарні очі в сторону Літвінова та пере-

конувати його, що Радянському Союзові було б найвигідніше ульокувати цей біліон виключно в цій, чи іншій державі. Та жест Літвінова був спрямований головню в сторону американських представників. Своєю золотою обітницею Літвінов не тільки очарував, але й переконав до тої степені американських представників, що ці, після свого повороту до Вашингтону, почали горячо обстоювати необхідність визнання Радянського Союзу Америкою.

Дальший хід подій звісний. Літвінов приїхав на спеціальне запрошення президента Рузвелта до Злучених Держав і вкінці добився визнання Радянського Союзу американською владою. Очевидно, що це визнання не прийшло так легко, як зарозумілі большевики початково думали. Місто півгодинної балачки, як це Літвінов перехвалювався, що буде потрібна для самих переговорів і визнання, балачки затягнулись більше двох тижнів і закінчились вправді визнанням Совітів, але президент Рузвелт порушив справи, які Літвінов не дуже радо хотів слухати. Совітський представник вперше мусів відійти від своєї практики, що перше повинно наступити визнання, а опісля вже прочі балачки про різні умови визнання. Літвінов мусів приречи американському урядові припинення всякої пропаганди в Америці і мусів також відректись від всякої спільности з тутешньою комуністичною партією. Також мусів, рад не рад, загварантувати американським горожанам повну свободу віроісповідання на теренах Совітського Союзу.

Оскільки це визнання вийде Америці на здоровля — покаже будучність. Та навчені попередними досвідами, ми маємо повне право припускати, що вона за якийсь час буде лізти боком населенню і правительству Америки, як лізло боком всім прочим державам, що визнали большевиків і допустили в границі своїх держав їх офіційних представників. Держава, яка не може вигодувати свого власного населення, в якій міліони людей помирають з голоду, в якій міліони людей валяються без праці, в якій весь державний апарат, ціла будівельна структура правительства, безпощадно валиться і розторощує собою все населення — не зможе багато допомогти в розв'язанні економічної кризи других держав.

Конференція Розброєнь.

Як це було предсказано в одному з минулих чисел Вістника ОДВУ, Конференція Розброєнь закінчилась не лише великим фіяксом, але довела до цього, що Німеччина була примушена виступити з Ліги Націй і всіх прочих інституцій, зв'язаних з нею. Це тільки ще раз вказує на абсурдність надій на сталий мир при теперішніх обставинах.

Після виступлення з Ліги Націй Німеччина почала, в супереч постановам Верзайського До-

говору, горячково зброїться і побільшувати стан озброєння не лише оборонного характеру, але також і характеру зачіпного. (Тенки, тяжкі армати, боеві аеропляни, гази і проче). Пацифістична пародія-дурійка остаточно скінчилась і ціла Європа готується до війни. Ллойд Джордж, що являється одним із двох ще досі живучих контрагентів, які власноручно підписували Верзайський Договір, в недавній своїй промові в Лондоні ясно і отверто заявив, що війна в Європі не то що можлива, але при теперішній економічній і політичній ситуації прямо необхідна.

* * *

Якеж заключення з повищого для нас, Українців? Дуже сумне, а zarazом і одиноко можливе, якого й тільки можна було сподіватись. Це ще одна наука для наших різного рода угодовців і орієнтаторів. Орієнтація на Німеччину, яка все проявлялась серед українських угодових кругів (читай радість львівського „Діла” з приводу приходу до влади Гітлера), дістала остаточно по лобі, як діставали і все мусять діставати по лобі всякі орієнтації на чужу поміч і чужі симпатії до нас і наших змагань.

Нам пора вкінці зрозуміти, що всякі симпатії і обіцянки поміч так довго мають якусь реальну вартість, як довго вони в інтересі обіцяючих, чи симпатизуючих. Наші сьогоднішні найкращі симпатіки і приятелі завтра можуть стати найбільшими ворогами, наколи це покажеться частиною їх державницької політики. Бож чей звісно, що сорочка блища, чим кожух. **Наша одинока надія і орієнтація повинна бути на самих себе, на власні сили.**

Дальше, Українці, (особливо всякі угодовці, так ундівці, як і радикали) повинні раз на все зрозуміти, що дорогою переговорів, комбінацій, протестів, прохань і жебранини нам так не бачити України, як власного вуха. Одинока дорога до збудовання України це дорога не угодовська, ні! **це дорога борби і революції.**

Західні Українські землі.

Не лише землі, заселені українським населенням, але й ціла Польща переживає під цю пору тяжку і прикру економічну кризу, так, як переживає її цілий світ. На Підкарпатті і на Поліссі голод. Поділля також ледви дихає. Крім цього всего страшний національний гнет зі сторони польського правительства. Тюрми переповнені українськими політичними в'язнями, а решти й труси переводяться день-вдень по цілій українській території, а політичним масовим процесам не має кінця. Кожний окружний суд в Галичині, на Волині і на Поліссі, якщо не занятий ще масовим політичним українським процесом, то його підготовляє. Революційний рух, в супереч угодовських затій, все більше і більше охоплює українські маси. По селах, між селянством постійні заворушення. Цікаве явище, що й польське налення сіл рівнож бунтується проти польської влади. Но коли серед українського населення ці заворушення мають переважно підклад національний, то польські

села (приблизно півтора сотні) бунтуються на ґрунті виключно соціальному.

Це лише вказує на неминучість внутрішньої революції в Польщі. І дай Бог, щоб до такої революції як найскорше прийшло! Тоді, як ніколи краще, булаб нагода для Українців звести свої старі порахунки з ляхами.

Боротьба за школу.

В цю пору на українських селах іде завзята борба за школу. Бореться молодь і діти. Бореться завзято і заїло! Тому, що старші не вміли допилювати українського характеру сільської школи і за фіру дров, чи за пасовисько, підписували петиції за зміною викладової мови на польську, до бою з займанцями стала молодь і діти. Ці не бояться побоїв польських педагогів, бож вони до них і так з давна привикли. Очевидно, що угодовці з радикалами страшно противні цьому спонтанічному відрухови молоді. Це перехресує їх угодовські пляни! Це відштовхує їх від ляхського державного корита! Їм не смак, що українські селянські маси все більше і більше виховуються з під їх впливів і приєднуються до революційного руху, якого діяльність і значіння починають чим раз більше розуміти і доцінювати. З одної сторони пузаті меценаси і каноніки, з другої голодні молоді герої, які десятками й сотнями йдуть на розстріл і під шибениці за українську справу. З одної сторони державний жолуб, або тепла власна канцелярія, каварня, театри, різні вигоди, з другої ж ляхські тюрми, побої поліції, голод, холод, воші і туберкульоз. Ясно, що симпатії села звертаються до тих, що на ці симпатії найбільше заслуговують.

Недавний процес в Самборі наглядно вказав впливи цього угодовського багна. Нещасний „герой” процесу — Барановський — мав відвагу прилюдно заявити, що він хоче зреґалітуватись перед польським правительством. Невже всяким панам з УНДО і з під омофору єпископа Хомишина не паліє лице соромом за ці слова? Невже ці слова багато різняться від їх постійних накликувань до лояльності супроти польського правительства і до „братського та сусідського співжиття” з польськими селянами-братами? Це наглядний вислід їхньої школи.

Їх, власне, юдина робота витворює пригожий ґрунт для поширювання провокаторства серед нашої ще незорієтованої політично, а в першій мірі селянської молоді.

* * *

Послідні вісти з Європи приносять одна за другою несподіванки. На Великій Фашистській Раді, яка має бути скликана з початком грудня в Італії, мається обговорити питання дальшої приналежности Італії до теперішньої Ліги Націй. Ходять також вперті чутки, що теперішня Ліга Націй має бути зреорганізована і з політичної французької експозитури стати дійсно міжнароднім трибуналом. А в міжчасі наслідки виступлення Німеччини з Ліги Націй вже принесли цій першій неабиякі користи. Польща, що все досі переговорювала з

Німеччиною за посередництвом Ліги, вважала за відповідне вступити в безпосередні переговори з Німецькими представниками і, о диво! — дійшла з ними до порозуміння. Це занепокоїло Францію, яка навіть вважає себе звільненою боронити Польщу від небезпеки, якаб її загрожувала ізза цих переговорів. Одним словом, Франція, яка досі грала першу скрипку

на політичному європейському концерті — трапить все більше і більше ґрунт під ногами. Здається, що мимо всяких протестів французьких політиків. Верзайський Договір таки буде переглянений і відповідно до теперішнього розвитку подій змінений.

Може це принесе й зміну у відношенні до українського питання!

ГОЛОС ВОПІЮЩОГО...

(З приводу сварливих нападів полк. О. Шаповала на О.Д.В.У.).

Напитав собі полк. О. Шаповал, редактор „Січи” в Шікаго, клопоту. Ми розуміємо, що він гетьманський хліб їсть і мусить своїх верховодів боронити. Неприємна це позиція і не кожний її може боронити, але — Боже Святий — за гроші все люде зроблять, або інакше: „обібрався грибом, мусиш лізти в борщ”. Таке із п. екс-полковником. Назначили „отаманом всіх збройних українських гетьманських сил в Америці”, то треба оправдати своє існування. Нападають на В. Коростовця — требаж боронити. Я рівнож, як карний член ОДВУ боронивби прим. п. полк. Коновалця. Інша річ, що п. Шаповал пана В. Коростовця не боронив, бо що „написане пером, то не витягнеш й волом”. В 10-тім числі Вістника ОДВУ, за місяць жовтень, є поміщений оригінальний образ листа „Русского посланника”, В. Коростовця, до газети „Возрождение” в Парижі.

Про цілу ту історію з листом читав я і в „Вістнику ОДВУ” і в Січи, та думав: звичайна собі газетна полеміка, хто знає чи В. Коростовець писав такого листа. Та тепер не може бути, що до того сумніву і добре зробила Редакція „Вістника ОДВУ”, що постаралася о такий намацальний доказ своєї правдомовності. Фотостатична копія листа В. Коростовця, після слів „Вістника”, дійсно бе по лиці п. полковника О. Шаповала, та рівночасно отвирає очі (повична) ще тим решткам гетьманців, які думають, що з гетьманом Павлом і його родом є тісно звязана державна відбудова України. Бо гетьман від 1918 року не змінився ні трохи. Скінчив я якраз читати „Спомини ген. В. Петрова”, учасника гетьманського панування на Україні, який поіменно вичисляє всіх тих „русских посланців”, які прибрав був собі гетьман до помочі для приборкання свого народу. Кожна важніша цивільна і військова установа в ті часи була обсаджена істинно-руськими, яким ані в сні не снилося будувати якусь там Україну. Думали, що це найкращий спосіб до відбудови „Родіни”, служачи українському гетьману. Зовсім так думає і В. Коростовець і так пише, з тою ріжницею, що 15 літ пізніше. Значить історія не навчила гетьмана Павла і гетьманців нічого. Довгих 15, страшних для нашого народу літ не зукраїнізували „русских посланників” українського „монарха”.

Та не про це хотів я писати. Вістник ОДВУ завзиває своїх членів „осудити опінію п. О. Шаповала та гнати від себе гетьманську кліку враз з тими, що їх спомагають”. — Радю спішу на поміч! Раз „Січ” видала нам „війну”, нам, Українським Націоналістам, треба її прийняти. Бо деж, справді, можна членів ОДВУ називати психопатами та провокаторами, людьми, яких досі не могла стравити ні одна стара національна українська організація на американському континенті. Нехай нам полковник О. Шаповал пояснить без лайки, як пристало редакторови, чому тих людей стравили такі організації як Український Народний Союз, Стрілецька Громада, або Українська Корпорація Світової Вистави в Шікаго. Вінже писав, що нестравив ніхто. Рівночасно в такий самий культурний спосіб нехай пояснить, чому він, як полковник Української Армії, не уважав за відповідне вступити в ряди Української Стрілецької Громади в Америці. Хто кого тут не міг стравити? Полковник першої ліпшої народньої армії уважавби се первородним гріхом не вступити до того рода організації.

Розуміємо, що п. полковник мають жаль до деяких бувших Січовиків, які занимали важні місця в їх штабі, та які зневірилися в гетьманським проводі і виступили зі „Січи”. За те п. полковник їх відтак додатково ще й викинув з „Січи” (хоч, ми знаємо, померші два рази не вмирають) і назвав худобячими лікарями. (Мова тут про п. Васильовського і п. д-р Івана Смука, голови і військового референта „Синів України” 28 відділу ОДВУ).

Отже, якжеж Вам маю пане редактор нашого Вістника ОДВУ помочи? З рядів гетьманців, і так вже прорідлих, виступають надійні люде, які були колись головними філіярами, моральними і матеріальними, п. полковника О. Шаповала. І не члени ОДВУ є якимись „викидками” інших організацій, а навпаки. Щоби не бути голословним, то згадаю, що на окружного отамана II. округу Січей прийнято чоловіка, який бував вже всюди. Був він і в 2. відділі ОДВУ, який його не міг стравити і відобрав членство за неплачення вкладок.

А того, що пан полковник зробилися ангелом-хоронителем української молоді і взивають її стерегтися хвороби на імя „ОДВУ —

психопатія”, або взивають редакторів українських часописів спільними силами боротися проти ОДВУ, не лякаються. Голос п. полковника Шаповала є голосом вопіючого в пустині...

Молодь (крім його співредактора) п. полковника О. Шаповала не розуміє. А писати щось треба, накази давати до армії і фльоти це в моді, тимбільше як є своя тижнева газета, інша річ хто її читає.

Инж. Степан Куропась.

ОСУДЖУЮТЬ ПОЛКОВНИКА О. ШАПОВАЛА. (Надіслане від Управи 12-го відділу у Філадельфії).

Статтю полк. О. Шаповала, під заг. „Психопати в ролі провокаторів”, що недавно була появилася в гетьманській газеті „Січ”, яка виходить в Шікаго, п'януємо, як вчинок людини, яка, завдяки своїй партійницькій зажерливості, остаточно втратила розуміння і відчуження національних інтересів, гідности та самоповаги найвищим ідеалам народу. Тактика, якої хапаються гетьманські банкрути в своїй боротьбі з соборницьким націоналістичним рухом, починає набирати щораз то виразніших зарисів злобною провокації супроти цього руху, а то й супроти української справи взагалі. Доказом цього може служити лист В. Коростовця, одного із гетьманських ідеологів, в якому цей москаль в ганебний спосіб компромітує українську державну справу. Доказом цього є також останні негідні напади полк. Шаповала на націоналістичні організації та їх провідників.

Вважаємо, що ідею таких безхребетних шарлятанів повиннося викоринити з поміж нашої еміграції в Америці.

Управа 12-го відділу ОДВУ в Філадельфії, Па.

ВІСТІ З ВІДДІЛІВ О.Д.В.У.

Відділ 2-гий в Шікаго, Іл., уряджував спільно з православною громадою та іншими товариствами дня 5-го листопада „Листопадове Свято”. На святі виступав „Укр. Національний Хор” міста Шікаго під орудою добр. Ю. Бенецького, П-ні С. Цимбаліст відспівала кілька пісень, а добр. І. Риза прекрасно декламував.

Відділ 4-тий в Гемтремк, Міч., уряджував 15-го жовтня фамілійну забаву, яка випала напричуд гарно. Присутні були члени 4-го, а також 24-го відділу з Літройт. Промову говорив добр. П. Луда з Вінзор, Онт., представник канадської УСГ.

Дня 24-го грудня 4-тий відділ буде устроювати концерт. Сяля вже нанята, а на концерті мабуть буде говорити тов. Т. Свистун, головний організатор. Коли тов. Свистун буде в той час там, то він матиме спеціальні організаційні збори, як також по дорозі відвідає кілька відділів, зокрема в Клівланд і Кентон, Огайо.

Дня 5-го листопада 5-тий відділ в Гартфорд, Конн., враз з громадою, святкував Листопадове Свято, получене з протестом проти виголодження Українців совітами. Говорив др. Лука Мишуга.

На зборах злучених Січі ім. Вітовського і Стрілецького Гуртка ч. 8, дня 1-го жовтня, більшістю 5-ох голосів (20 до 15) запало рішення, що згадана організація переходить в ряди ОДВУ. Подія ця є вислідком довгих переговорів Центр. Управи ОДВУ з проводом цієї організації.

В Клівланді вже є відділ ОДВУ ч. 8, й з тим згадана організація, що перейшла до ОДВУ, буде мабуть творити оден відділ. Це ще вирішать члени на місці.

9-тий відділ в Сиракуз приготував величаве „Свято Героїв”, яке відбудеться вже у власнім Народнім Домі дня 17-го грудня. Вже заздалегідь обробляється кожна точку програми зокрема.

Заходом ню-Йорських відділів ОДВУ аматорський кружок ОДВУ відіграє дня 28-го січня 1934 р. перший раз в Америці штуку „БІЛАС І ДАНИЛИШИН”. Штука ця представляє життя наших революціонерів-націоналістів та їх боротьбу з ворогами. За мотив вона має чин Городка Ягайлонського, а головними особами є Герої Білас і Данилишин.

Штука ця недавно появилася в Америці. (Написав її добр. Васкан в Канаді). Всі відділи повинні конечно її виставити в своїх місцевостях та постаратися добре відіграти її.

11-тий відділ ОДВУ порозумівся з добр. М. Гайворонським й бере участь в Концерті оркестри добр. Гайворонського, який цей останній дає дня 10-го грудня. Частину вечера виповнить оперета „Ох, не люби двох”, яку відіграє аматорський гурток 11-го відділу.

При кінці листопада відбулися річні збори 12-го відділу в Філадельфії, Па., на яких вибрано нову Управу.

Управа 13-го відділу з Сикарюз, Н. Я., повідомляє, що задумує перевести в себе чистку членства. У відділі мають лишитися лише самі добайливі й працюваті члени. Не зле булоби, щоби всі відділи такі чистки у себе перевели.

18-тий відділ в Пасайку, Н. Дж., урядив в себе дня 21-го жовтня відчит на тему „Шлях до волі через Національну Революцію”. Прелегентом був головний організатор ОДВУ, тов. Т. Свистун. На відчиті явилосся дійсно поважне число громадян.

Дня 19-го листопада 19-тий відділ в Нью Гейвен, Конн., урядив „Листопадове Свято”, на якому говорив гол. орг. Т. Свистун. Свято випало надзвичайно гарно. При нагоді згадати треба, що відділ цей тепер надзвичайно гарно розвивається й задумує багато праць на будуче.

Заходом 20-го відділу та других товариств в Рочестер, Н. Я., відбулося „Листопадове Свято” дня 12-го листопада. На святі говорив добр. Д. Галичин, гол. секр. У. Н. Союзу.

Дня 10-го грудня 27-мий відділ в Бостон, Масс., скликає велике „Організаційне Віче ОДВУ”, в цілі поширення націоналістичної ідеї та побільшення свого відділу. На вічу будуть українські і американські промови.

30-тий відділ, тобто УКР. ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ, (давніше Доньки України), відбуває свої збори дуже часто, а всі майже члени ходять на практичні та теоретичні лекції до Амер. Червоного Хреста в Нью Йорку.

П-ні Середа, голова відділу й ініціаторка цього руху, веде живу акцію за заснованням нових відділів ЧЕРВ. ХРЕСТА в околиці Нью Йорку і в дальших місцевостях.

Укр. Червоний Хрест взяв участь в поході в Нью Йорку, як група. Члениці були в одностроях жалібних сестер.

Дня 24-го грудня заходом Черв. Хреста відіграється в Нью Йорку штуку „Нешасне Кохання”.

ЗАХОДОМ 36-го відділу в Ембридж, Па., відбулося дня 3-го грудня „Листопадове Свято”, на якому говорив місто голова Центр. Управи ОДВУ, тов. М. Новак. Свято випало дуже гарно.

Управа відділу повідомляє, що якраз тепер відбувається там розправа заарештованих большевиків, які хотіли розбити похід Українців при кінці місяця жовтня. Большевики, зобачивши тепер, що це не жарт, й що неодному з них прийдеться за цей „фігель” посидіти, ходили по хатах наших членів й благали, щоби справу відкликати. Та наші таки рішили навчити большевиків, куди стежка в горох.

Недавно молода секретарка 36-го відділу, Анастасія Галабан і її сестри Олена і Анна обходили дні уродин одної із них. З цієї нагоди сестри Галабан жертвували на боеву акцію, як слідує: Анастасія \$2, Олена \$1, Анна \$1 і Марія \$1, — разом \$5, які переслано до краю через Центральну Управу.

* * *

39-тий відділ в Бабилон, Л. Ай., Н. Й., при співучасті парохії о. П. Дмитрика, відсвяткував „Листопадове Свя-

то”, на якому говорив містоголова Центр. Управи ОДВУ, тов. М. Новак. В музичну програму концерту входило також скрипкове сольо знаної панни Мілі Кузівної з Нью Йорку.

* * *

Дня 10-го грудня 43-тій відділ ОДВУ в Брукліні, Н. Й., матиме ширші організаційні збори. На них також наступить запряження старих членів. Центр. Управу на зборах заступатиме містоголова, тов. М. Новак.

ДОПИСИ З ВІДДІЛІВ.

СВЯТО ГЕРОІВ В НЬО ЙОРКУ.

В короткий час по величавій маніфестації, якою було Посвячення Прапорів ОДВУ дня 10-го вересня цр., нью-йорські Українці мали другу могутню маніфестацію, тим разом **СВЯТО ГЕРОІВ**, яке влаштували місцеві відділи ОДВУ дня 22-го жовтня цр.

Велике аудиторіум „Стайвесант Гайскул”, яке містить 3,500 людей, було майже заповнене. Програму Святочного Концерту почато гимном „За Тебе Україно”, Людкевича, який публіка вислухала стоячи. Відтак проспівано хором пісню про Біласа і Данилишина, найновішої композиції батька стрілецьких пісень, п. М. Гайворонського. Пісня ця є так скомпонована, що не одному витиснула горячу сльозу жалю за Героями Данилишином і Біласом. Хор ще відспівав „Шумить, гуде дібровонька” і „Гей там у Вільхівці”, комп. Гайворонського. Під кінець мужеський хор відспівав „Урра у бій!”, Вахнянина.

Український Хор „Бандурист”, під управою проф. Палажія, виконав всі пісні по мистецьки. Дописувач отсе перший раз мав нагоду почути хор під управою проф. Палажія. Це надзвичайно талановитий діригент і хористи під його орудою, це виконавці його волі. Професор Палажій рівняється до найліпших діригентів хору Кошиця. Це одноприємне вражіння, яке слухач виніс з цього концерту, є це, що хор співав пісні нових композиторів. Нема куди правди діти, треба сказати, що хочби ми як не любимо старі народні пісні, то все таки вони надокучать нам, коли слухаємо їх кожного концерту. Пісню „Урра у бій!”, на бажання публіки, хор мусів повторити.

Рівнож слухачі захоплювались грою на скрипці панни Е. Кузів. Вона відіграла „Аве Марія”, Шуберта і „Козаченьку куди йдеш”, Безкоровайного. Деклямацію про Героїв з чуттям віддеклямувала панна Перестюківна.

Однак до найкращих несподіванок цього концерту треба зачислити оркестру проф. Гайворонського. Він ударив на гарну струнку, коли при допомозі своєї оркестри заставив публіку співати популярні мелодії січових пісень. Співаючи ці пісні, кожний присутній почував себе членом одної великої Української Родини. Це було щось нового і захоплюючого. Коли станемо наслідувати примір п. Гайворонського, то напевно зробимо наші концерти більше популярними о сто процент.

В концерті також брали участь наші артисти співаки, п. Гр. Павловський, п-ні М. Гребенська. П. Павловський співав „Вилітали сізі орли”, комп. Гайворонського, і „Ой зза гори високої”, стрілецька пісня. Пані Гребенська співала думу із опери „Невольника”, Лисенка, і „Ой поля, ви поля”, Барвінського. Вони співали артистично і захоплюючо.

Стрілець з Рогатина віддеклямував вміло „До живих і мертвих”, Шевченка.

Вершком потрясаючого вражіння на публіку була святочна промова п. Теодора Свистуна, головного організатора ОДВУ. Він виголосив її так, як лише бесідник Свистун може виголосити. Промовець перейшов трагедію Українських Героїв, які полягли останньої визвольної боротьби на полях України, лишаючи по собі могили „без написів і імен, хрестів”. Порівняв героїство регулярної Української Армії з героїзмом підпольної армії У.В.О. Згадав про тортури і муки наших Героїв у польських і московських тюрмах та про це страшне

розчарування наших бійників, якого вони зазнають з боку нашого громадянства, вийшовши з тюрми. Але ніякі жертви не спиняють їх на шляху до визволення Нації, — ні тортури, ні муки, ні розчарування, ні сама смерть. Вони вмірають за те, щоб змити пятно раба і підлість батьків своїх.

Відаючи поклін нашим найбільшим Героям, Данилишині і Біласові, промовець закликав Українців йти їх слідами, бо лише тоді досягнемо цю ціль, за яку вони згинували. А щоб скорше цю ціль досягнути, закликав тут роджену молодь помагати відроджувати українську армію, бо армія є тим чинником, який найбільше заважить на вирішенні питання — чи бути Українській Державі.

Концерт закінчена гимном „Живи Україно”, Гайворонського. Під час співання гимнів члени ОДВУ, тт. Новак і Бойчук, тримали прапори, ОДВУ і американський.

В глибині сцени видніли на чорнім полотні написи всіх нам знамих Героїв УВО.

Взагалі концерт пройшов у величезній святочній настрій і захопленню. Культ Героїв чимраз більше поширюється, чого доказом є тисячні маси, які прийшли на це Свято, щоб віддати їм поклін. Це є доказом, що наше громадянство починає розуміти наших Героїв й хоче йти їх слідами.

Слід згадати, що п'ять відділів в Нью Йорку немало доложили праці, щоб гідно, як пристало членам ОДВУ, відсвяткувати пам'ять своїх товаришів по ідеї.

Накінце, щоб гріхом не згадати, що Чорноморська Січ з Нью Йорку не святкувала разом з ОДВУ „Свята Героїв”, — лише через свої дрібничкові непорозуміння. І тоді, коли тисячі Ньюйорчан шанували пам'ять Героїв, Січовики танцювали. Забули вже про приречення співпраці з ОДВУ, яке Головна Управа Чорн. Січей зложила в присутності краєвого делегата УВО, М. Мельничука. Треба вірити, що все поправиться, бо, зрештою, нема причини до таких контрастів.

Коломийченко.

ВІДНОВЛЕННЯ ВІДДІЛУ ОДВУ В НЬО ГЕЙВЕН, КОНН.

Перші наради в цілі засновання (властиво — зорганізування) відділу ОДВУ в Нью Гейвен, Конн., відбулися дня 22-го вересня ц. р., в салі Укр. Церкви Св. Арх. Михаїла, 127 Парк вулиця. Збори розпочалися в годині 7-мій вечером.

Добр. Конст. Марушак, голова Ініціативного Комітету, відкриваючи збори, пояснив присутним ціль і спосіб праці організації ОДВУ й вказав на потребу такої організації в Нью Гейвен. Присутні цілком згодилися з його думкою й одностайно ухвалили, щоб відділ ОДВУ в нашій громаді заснувати, та прирекли зі широї душі працювати в користь інтересів цієї організації.

Відтак відчитано учасників зборів, які репрезентували українські товариства, що існують в Нью Гейвен, та приступлено до вибору Управи Відділу. До Управи увійшли наступні: Яків Швець голова, Ярослав Підлісний містоголова, Ольга Небор секретарка реєстрації, Олександр Запарнюк секретар фінансовий, Микола Плуговський скарбник, контрольна комісія: Константин Марушак, Володимир Колешняк і Франко Клопотовський.

Крім того ухвалено створити товариську раду відділу, до якої увійшли: Текля Голубович, Микола Музика,

Михайло Довгий, Петро Гричанник, Михайло Бережицький, Григорій Сташишин і Панько Теодорчук.

По виборі Управи председатель зборів, тов. Марушак, передав урядування новій Управі й побажав їй як найкращого успіху в праці.

Ухвалено, що слідуючі збори відбудуться на 13-го жовтня, а 29-го жовтня головні організаційні збори.

Дальше слідували внески і запити та розвинулась загальна дискусія над майбутньою діяльністю відділу. Всі ще раз заявляли своєю охоту широко працювати для розвитку нашого відділу.

Збори закінчено в годині 10-тій відспіванням „Не пора”.

Подала секретарка відділу, **Ольга Небор.**

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В АЛЕНТАВН, ПА.

Заходом 23-го відділу ОДВУ та при співучасті цілої нашої громади, всіх товариств і брацтв які в нас знаходяться, відбулося в нас дня 5-го листопада цр. „Листопадове Свято”.

Того дня рано в церкві, підчас Служби Божої, о. Середя виголосив патріотичну проповідь, присвячену тим Борцям, які життя своє віддали за волю України. По Службі Божій відправлено Панахиду по поляглих Українських Героях.

Вечером, в годині 7-мій, відбувся святочний Концерт в парохіяльній салі. Вступне слово виголосив о. Середя з таким запалом, що присутним котилися слези по лицю. Відтак слідувала концертна програма. Мішаний Хор, в числі 50 осіб, відспівав жалібний марш „Ми жертвою в бою нерівним ягли”, а в часі співу всі присутні стояли, віддаючи честь Героям-Мученикам. Відтак хор відспівав „Кровава Луна”, „Козака Несуть”, „Заквітчали Дівчатонька”, і „Гей Ви Стрільці Січовії”.

Потім молодий, тут роджений член ОДВУ, Андрій Колодій, виголосив деклямацію „Не покорить нас неволя!”, яку віддав з великим чуттям.

Діточий Хор, зложений зі 120 шкільних дітей, відспівав „Видиш. Брате Мій”, „Пращай дівчино бо я вже йду”, „Гей січ іде”, „Краю рідний” і „О Україно, о Рідна Ненько”. Послідні три пісні відспівано при вправах синьо-жовтими прапорцями, які виконували діти, а які викликали велике одушевлення публіки й сяла гучала від неустанних оплесків.

Святочну промову, високо-патріотичну й солідно опрацьовану, виголосив др. о. Вол. Клодницький. Говорив майже цілу годину. Говорив з запалом, як пристало на колишнього борця за волю. Говорив широко а всі слухали з захопленням й здається, що були слухали його, колиб був говорив ще одну годину. По промові заряджено збірку на інвалідів, яка принесла \$64.73. Більшими жертвами зложили: Укр. Ам. Горож. Клуб \$25, М. Парешак \$1, М. Мушастий \$1, Анаст. Мушаста \$1, Т. Саврук \$1, П. Лабощький \$1, В. Кішак \$1; по 50 ц. зложили: Дан. Стецик, Анна Стецик, С. Мешко, Р. Байко, Г. Фариняк, О. Потіха, А. Колодій, І. Сокальський, о. Середя, др. о. Клодницький, О. Попик. Решту зібрано дрібними. По відтягненню видатків на урядження свята, висло на інвалідів через Обеднання \$53.66.

В другій частині концерту відспівали гарний дует, п-на Анна Касич, сопран і Вол. Дартух, тенор; співали „Гей на гору козак воду носить”, а відтак „Ой у полі верби”. Відтак виступив Мужеський Хор відділу ОДВУ ч. 23 та відспівав кілька гарних народніх пісень. Ще одну деклямацію, „Смерть Стрільця”, дуже гарно віддала п-на Ю. Фартух, по чому знову слідувала коротка хорова продукція.

Під кінець забрав слово член ОДВУ, Павло Лабощький, та завізав всіх громадян до широкій співпраці з ОДВУ та краєвими борцями за волю, бо цієї співпраці в нинішніх, так важких для Українського Народу часах, дуже потрібно.

Концерт закінчив хор, який відспівав національний гимн і „Не пора”.

Вкінці мушу згадати, що ціла програма концерту була дуже добре вложена й гарно підбрана для цього Свята. Всі Хори, мішаний, мужеський і діточий, як також і дуети, які були під дірігентурою учителя Дан. Стецика, із завдання вивязалися без найменшої догани.

Член ОДВУ.

ПРАЦЯ ОДВУ У ВІЛІНГ, В. ВА.

(Лист).

До Центр. Управи ОДВУ!

Згідно з ухвалою 3-го Зізду ОДВУ, (т. 16-та), наш відділ ОДВУ ч. 33, ім. Вітовського, засилає свою річну вкладку в сумі \$15.

Також повідомляємо Вас, що 4-го листопада цр. заходом нашого відділу відбулося перше підприємство, а саме товариський вечерок. Вечерок цей випав напричуд гарно. Управа відділу ніколи не сподівалася такого здвигу молодіжні й родичів. Своєю присутністю вони дали доказ, що золоті слова нашого головного організатора Т. Сивстуна, який минулого літа був у нас з відчитом, не пішли на марно, але вщипилися в серця нашої молоді та старших. Молодь наша є дуже горда з того, що є членами ОДВУ. Молодих маємо коло 50 в нашій відділі й вони завсіді показують свою радість з того, що можуть прислужитися справі визволення України. Молодь, хлопці і дівчата, які працюють у відділі, платять місячну вкладку 10 ц., а старші платять по 15 ц. і більше.

З забави прийшло чистого доходу \$22, з яких посилаємо \$15 до Центр. Управи ОДВУ, а \$7 остає в касі. Їх перешлемо враз зі слідуючою колядою до краю на боеву акцію.

З націоналістичним привітом!

Григорій Саган, голова,
Михайло Дуткевич, секретар,
Василь Когут, касієр.

ПРОТЕСТ ПРОТИ КАТИВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Заходом 27-го відділу ОДВУ, який зорганізував злучений комітет, дня 12-го листопада відбулася величава маніфестація вулицями міста Бостону. По маніфестації відбулося віче в одній з найбільших саль в Бостоні, „Мюнісіпел Одиторіум”.

Дня 8-го листопада українська делегація міста Бостону, в складі: о. Желехівський, добр. М. Давискиба і наш прихильник, Американець, Едвард Солліван, враз з українською молодіжкою, що була вбрана в українські народні строї, відвідала губернатора стейту Мессечосетс, Ілі, і зложила на його руки протест проти винищення Української Нації комуністичною Москвою при помочі голоду. Губернор заявив, що це по раз перший приходить до него українська делегація й що він слідитиме за українською справою і в її обороні, коли треба буде, заговорить, а в справі допомоги голодуючим Українцям він обіцяв зробити все, що в теперішніх часах йому є можливим зробити. Протест на руки губернатора зложив маленький 7-літній Івась Желехівський.

Неділя, 12-го листопада, був це гарний день. Сонце освічувало американські та українські прапори, які маєстатично повівали понад голови демонстрантів. Маса Американців приглядалися чудовим строєм, в які були повбирані наші молоді Українки. Фотографи звивались й збирали знімки з походу.

Всякі наші хруні не-комуністи, та самі таки червоні, бігали за походом мов собаки, бо були певні, що націоналізм не зможе так величаво заманіфестувати. Та ми були горою!

Всяка жидва та інше шумовиння, діставшись непомітно до салі віча, старалися його розбити. Вони були спеціально повчені комуністичною централею, як це робити. Наші учасники віча булиб скоро покінчили з ними, та завдяки заходам комітету, задержано на салі спокій. Зато на салі пописувалася бостонська поліція. Громила одного по другім. Котрий лише слово сказав, того вже не втало на салі. Заарештовано в цей спосіб 19 червоних, а решта бачила, що не порадиить, й мовчала. Бостон такої маніфестації ще не бачив. Всі бостонські чсописи на другий день широко про неї писали, та два рази подавано до загального відома вістку через радіо, раз в неділю, зараз по вічу, а другий раз в понеділок рано.

Червоні, котрі не могли переболіти правди, яку ми відважились сказати американському загалоу, грозили, що нас бомбами висадять, та тим лише причинилися до ще більшого заінтересовання зі сторони Американців.

М. Давискиба.

СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ЛИТВІ.

В 1928 році засновано в Кавнасі на Литві товариство під назвою „Гурток Українців при Литовсько-Українському Товаристві”. Гурток розвивав успішно свою працю та спільно з Президією Литовсько-Українського Товариства вів пропаганду української справи серед литовського громадянства. В 1932 році президія Гуртка рішила ознайомити литовське громадянство теж із українським театральним мистецтвом, щоб протиставитися зарічковим виступам жидівсько-російських лавочників, які приносили більше шкоди, чим користі. В тій цілі вибрала президія з членів Гуртка кількох людей, які мали занятися зорганізованим вистав, застерігаючи собі при тому всі права і повний контроль. З огляду на малу кількість Українців в Литві вибір був дуже трудний. Притягненням неукраїнських сил і до того непрофесіональних (Рос. і Польських) вистави ті, як під технічним оглядом так і самої гри, не могли вдоволити вимог президії, тимсамим і ширшого литовського громадянства. Що більше, українське театральне мистецтво могло тепер звестися справді не до жидівсько-московщини, а до малоросійщини. Даліше, коли згадані члени хотіли вирватися з під впливу і контролі президії, використовуючи лиш фірму, піддержку і протекторат Гуртка, а добути средства ужити для власних потреб, тимсамим створити лавочку зближену до жидівсько-російських, президія Гуртка Українців, взявши під увагу шкідливий напрям „трупи” і їх чисто особисті користи, які могли пошкодити загальній українській опінії в Литві, рішила цю „трупу” розв'язати. Розв'язання трупи потягло за собою тертя в Гуртку, яке перейшло межі громадянського і національного почуття, та довело до розв'язання самого Гуртка. Це була однак лиш одна з причин розв'язання Гуртка Українців. Головною причиною, якою руководилася президія була та, що в Гурток протягом часу втиснулися люди з неясним минулим, різних орієнтацій (русофіли, польонофіли), та навіть Поляки. Щоби не стати в супереч вимогам цілей української нації, не втратити своєї національної закраски і престижу у цього громадянства, серед якого Гурток проводив працю, виходу іншого не було, як тільки цей. Із зібраних матеріалів відносно деяких членів вийшло, що вони в часі

українських визвольних змагань не тільки служили в той час у ворогів українського народу, але проти нього і боролись, або весь час свого емігрантського життя перебували в російських організаціях, а прибувши в Литву перемінилися в Українців тільки тому, щоби легше добути право побуту, і можливість одержання праці, задержуючи при тому дальший зв'язок з російськими організаціями. По розв'язанню Гуртка, стара президія приступила до творення нового товариства, створивши так звану ініціативну групу, яка дня 17-го вересня цр. скликала Українські Збори в цілі заложення нового товариства. На Установчих Зборах, під головуванням І. Бартовича, таке товариство заложено під назвою „Українська Національна Громада в Литві”, затверджено статут та вибрано керуючі органи Громади. Дня 17-го жовтня литовська адміністраційна влада затвердила статут і зареєструвала Українську Національну Громаду. На тих зборах були прийняті наступні резолюції:

I. Установчі Збори Української Національної Громади віддають свій глибокий поклін поляглим в визвольних змаганнях українського народу за свою державність. Рівнож передають своє співчуття Українцям на всіх землях України під займанщиною, які мучаться в тюрмах, в голоді і злиднях.

II. Установчі Збори Української Національної Громади засилають свій щирый привіт Литовсько-Українському Товариству, а зокрема Президії Литовсько-Українського Товариства.

III. Установчі Збори Української Національної Громади вистають „Європейське Об'єднання Українських Організацій на Чужині”, та входячі в його склад Товариства, та рішають вступити в члени тогож Об'єднання.

Зазначити треба, що в склад Української Національної Громади входять Українці, які стоять на ґрунті створення Самостійної Соборної Української Національної Держави. Таким чином Українська Національна Громада звільнилася від польонофілських і малоросійських елементів, що дає змогу Громаді працювати на чисто національно-соборницькому полі.

Кавнас, дня 2. листопада 1933 р.

К. Линський.

Р і ж н е.

6-тий КОНГРЕС „ОБЕДНАННЯ”.

Дня 3-го листопада цр. відбувся 6-тий Конгрес „Обеднання”, в Пенсильвнії Готел в Нью Йорку. В Конгресі участь взяло коло сотки делегатів, представників українських товариств з різних місцевостей Америки.

Наради Конгресу відбувалися дуже справно, завдяки добрій підготовці старого уряду Обеднання.

В програму Конгресу входили звіти уряду, дискусія, читання привітів, реферати й дискусія над ними, вибір нового уряду, внески і запити.

Конгрес Обеднання виказав оден дуже цінний осяг нашої еміграції, а саме, що розвиток політичної думки на еміграції осягнув поважний рівень. Доказом цього була серйозність й вмілість, з якою дискутовано та раджено над ріжними проблемами.

Одною з найголовніших проблем нарад була справа українського шкільництва в Америці, як також організування української молодіжи. На ці теми виголосили реферати п-на Анна Балко, п. Волод. Буката, а дальше др. о. Вол. Клодницький, о. С. Мусійчук, добр. Фатюк, проф. О. Стеткевич та другі. Також др. Вол. Галан виголосив реферат про справу військової підготовки.

До Екзекутиви нового уряду „Обеднання” увійшли: О. Ревюк, голова, др. В. Галан і М. Мурашко, містоголови, др. Л. Мишуга, секретар рек., Л. Галичнин, секретар фін., М. Данильченко, касієр; контрольори: Т. Свистун, др. С. Демидчук і В. Кедровський.

Конгрес переводив добр. М. Мурашко з Нью Йорку, секретарювали: Е. Скоцко з Нью Йорку і добр. Мерещак з Ансоїї, Конн.

ОДВУ. ВИДАСТЬ РЕКОРДУ.

Дня 26-го листопада слухачі радіостатції „Доблю О Ві” мали нагоду чути по раз перший нову пісню про Біласа і Данилишина, скомпоновану М. Гайворонським, та ще одну пісню „Віють Вітри”. Їх відспівав тов. Теодор Свистун при акомпаніменті оркестри під дирекцією п. Гайворонського. Пісні ці прекрасно випали, і так тов. Свистунів, як і оркестрі, належить признання за виконання.

Пісня про Біласа і Данилишина є це надзвичайно зворушлива композиція. Вона вловні віддає цей смуток, який покрив був наш нарід по смерті згаданих Героїв. Лише композитор-патріот міри п. Гайворонського міг вчути в смутку нашого народу й передати його в музичних тонах.

Ці дві пісні, співані тов. Свистуном при акомпаніменті оркестри п. Гайворонського, будуть відспівані на рекорду, яку має видати Центральна Управа ОДВУ. Буде це перша рекорда ОДВУ в Америці, яка матиме за завдання овіковічити пам'ять наших погибших Борців — Біласа і Данилишина.

Всі члени ОДВУ, коли ця рекорда вийде, повинні її мати в себе дома, та повинні постаратися, щоби її

поширити між весь наш загаль. Всі, котрі хотілиб вже тепер дещо більше довідатися про цю рекорду та відразу собі її замовити, чи одну чи більшу скількість, повинні писати до Центр. Управи ОДВУ. (Гляди за адресою на іншому місці).

МИКОЛА ЛЕМИК ПЕРЕД СУДОМ.

Дня 27-го жовтня цр. молодий Націоналіст-Револуціонер увійшов до совіського конзуляту у Львові й застрілив конзулярного урядника, Майлона, опісля піддався поліції.

Вчинок його був протестом проти большевицького вимордовування голодом Українського Народу на Великій Україні.

Зараз по вчинку Лемика польська влада, під натиском совіського режиму, заборонила українському населенню під Польщею протестувати проти совітів в справі голоду.

Коли поставлено Лемика перед польський трибунал, то, в першій мірі, заборонено йому в своїх зізнаннях хочби одним словом згадувати совітів та це, що вчинок свій він виконав на це, щоби заперестувати проти вигодожування ними України. Або інакше — заборонено йому подавати правдиві мотиви свого вчинку.

Лемика своїм вчинком знову доказав, як дорогим є ідеал соборности для Українського Націоналіста і як цей не може переболіти страждань, які переживає Український Нарід в червоній катівні. Він, дальше, замани-фестував, що червоні кати матимуть до діла з українським революціонером, який остаточно, прийде час, розтороще ненависний кадовб євр-азійської гидри й визволить українські землі.

Лемика засуджено на доживотню тюрму.

ОФІЦІЙНЕ

Всі відділи ОДВУ, які ще не уряджували в себе протестів, або походів, як що такі у них є можливі, повинні їх тепер уряджувати. Протестна проти-большевицька акція повинна бути продовжувана.

Всі відділи повинні відбуті свої Річні Збори перед Новим Роком. На Зборах треба вибрати нові Управи Відділів. Центральна Управа бажає, щоби відділи надсилали їй звітлення з Річних Зборів, з поданням поіменно ново-вибраних урядників, як також всіх ухвал, які на Зборах западуть.

Всі відділи мусять постаратися, щоби їх члени пішли в часі Різдвяних Свят з колядою на боеву акцію. Члени-колядники мусять доложити всіх старань, щоби ця коляда принесла відповідну і належну для боевої акції допомогу.

Нові відділи ОДВУ. — На протязі останніх трьох місяців повстали слідуєчі нові відділи ОДВУ:

- Ч. 40, в Тавнтон, Масс.
- Ч. 41, в Фол Ривер, Р. Ай.
- Ч. 42, в Елмайра, Н. Й.
- Ч. 43, в Бруклін, Н. Й.
- Ч. 44, в Сентрал Фолс, Р. Ай.

Всі нові відділи щиро вітаємо в ряди організації та надіємося, що вони свою приналежність до зорганізованого українського націоналізму оправдають своєю солідною й щирою працею в користь революційної визвольної боротьби.

Центральна Управа ОДВУ.

НЕРАЗ ЛЮДИ, СВЯЩЕНИКИ, ПИТАЮТЬ, ХТО ВМІЄ ШИТИ-ВИШИВАТИ ПРАПОРИ, ФЕЛОНІ, ОБРУСИ, КОПАКИ, та всякі другі річі, які потрібні до ЦЕРКОВ. Адміністрація Вістника ОДВУ вважає за відповідне порекомендувати п-ню М. Мельник, яка мешкає в Нью Йорку, Н. Й. Адреса:

Mrs. M. MELNYK,

636 EAST 11th STREET,

NEW YORK, N. Y.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

В останніх часах ми одержували скарги, що деякі читачі не одержують ВІСТНИКА ОДВУ. Заявляємо рішучо, що всім, без виїмку, їх числа завсіди вислано. Сконстатовано, що лише деякі випадки були спричинені недогляненням експедиторів. Догадуємося, що ВІСТНИК ОДВУ пропадає на пошті. Можливо також, що Ваші противники викрадають Вам його з поштових скриньок. Біжуче число шлемо в конвертах й нема вже найменшої можливості, щоби тим разом примірки пропали з причини затрати адрес. Коли хто знову не одержить біжучого числа ВІСТНИКА ОДВУ, просимо зараз до нас писати.

Пригадуємо шановним нашим читачам, що многим із них кінчається передплата з кінцем біжучого року. Просимо, отже, ласкаво подбати про відновлення своїх передплат.

Чеки, пересилані до адміністрації ВІСТНИКА ОДВУ, просимо ласкаво виписувати на Центральну Управу ОДВУ, (по англійськи: Executive Committee of ODWU), тому, що ВІСТНИК ОДВУ покористовується банківним контом Центр. Управи.

Адміністрація.

ПРОГОЛОШЕННЯ

Дня 9-го вересня цр. загостила до Центр. Управи ОДВУ віддана націоналістичній справі п-ні Агафія Бундзяк з Нью Гейвен, Конн., й при цій нагоді зложила дар на адміністраційні розходи Центр. Управи ОДВУ, в сумі \$20. — Пані Бундзяк прилюдно складаємо щирю подяку й перепрошуємо за опізнання з проголошенням.

Дня 10-го вересня, на Посвяченні Прапорів ОДВУ в Нью Йорку, мала місце вигравка гарного українського ручника, яка принесла доходу \$16.60. — Ручник дарувала п-ні Череватюк, жена тов. В. Череватюка, члена 1-го відділу ОДВУ в Асторії, Л. Ай., Н. Й. Продажею білетів та розгравкою зайнялись члениці ОДВУ, п-ні Гельнерова і п-ні Ликтейова з Бронкс, Н. Й. Щасливе число було 169, однак властитель його ще досі не зголосився й мабуть наступить ще друга розгравка того ручника.

Згадані п-ні Ликтей і Гельнер підготували вже вигравку гарної української ляльки. Білети вже готові, по 10 ц., до набуття в Центр. Управі.

З українського весілля на боеву акцію. — На весілля пана Петра Керелейзи в Нью Бритен, Конн., предсідателя Ліги Молодечих Клюбів при Укр. Православній Церкві, зібрано від гостей на боеву акцію Українських Націоналістів суму \$10, яку переслано до краю через Центр. Управу ОДВУ. Це перша подібна збірка з Нью Бритен, на революційну боротьбу. (Подав член 10-го відділу).

Центральна Управа ОДВУ.

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ШЕВСЬКА РОБІТНЯ в місті НЬЮ ЙОРКУ, яку провадить один із наших старших ГРОМАДЯН, який, як він сам каже, що колись, будучи підстаршиною австрійської армії, — мав під своєю управою рекрута, тепер генерала Галера. Добродій Соболь є властителем цієї робітні, він розказує дуже цікаві річі із того часу, як був при війську. Зайдіть до него з роботою, а певно не пожалієте! Дуже гарні КОЗАЧІ, ЖІНОЧІ, СІЧОВІ чобітки виробляє, а також й старі направляє.

Y. SOBOLE,

432 EAST 5th STREET,

NEW YORK, N. Y.

YOUNG UKRAINIAN NATIONALIST

DANYLYSHYN AND BILAS.

**Members of UWO, executed by Poles
December 23, 1932.**

They were young.

But the dreams of their youth were not spent on building castles in the air.

They did not plan for the comforts of life, for happiness such as home and love can give.

Since childhood they suffered every conceivable oppression and ignominy that a refined barbarian could devise.

As children they witnessed the passing of Austrian rule, the advancing tides of Muscovite hordes overflowing their native land; then the heroic deeds of the Ukrainian Army and the glorious days of Ukrainian independence.

Then came Poland, herself liberated by the grace of French bayonets, bringing misery, slavery and death to Ukrainian population.

They dreamed—of avenging the crimes committed against their nation. They planned—the happiness of their own people living in freedom. Their love was for Ukraine alone!

And they consecrated their lives to Ukraine. They joined the ranks of those who were determined to take “an eye for an eye and a tooth for a tooth.”

One year ago the Polish court sentenced Danylyshyn and Bilas to die. They were found guilty of expropriating money for UWO from the Polish Government. Before and during the trial Danylyshyn refused to say a word in self-defense. His silence was broken once, when he tried to save Bilas by declaring himself responsible for killing a Polish policeman. And again, just before the verdict, his last words were: “I know what awaits me. I have been and am prepared for everything. I only regret I can no longer serve Mother Ukraine!”

They died bravely, but the memory of them shall live forever in the hearts of Ukrainian people. Their spirit shall lead the Ukrainians on the road to their ultimate goal—freedom and independence of Ukraine!

INTOLERANCE.

Many of us remember the years following the World War as the period of “bolshevik scare.” We called it mob spirit, intolerance and other names. These were the “scary” days for all reds in America. Their meetings were broken up, soap-box orators were badly shaken up, and many red leaders were put in the cooler where they harangued the four walls.

The intolerance toward the reds naturally brought excesses on the part of zealous patriots, who became so meddlesome that they curbed the liberties of a peaceful citizen who was not even pink. Reaction followed, and the reds were allowed to come into the open again. Windy orators

were left to pollute the air unmolested, and the whole affair developed into a humbug.

The Ukrainian Protest Parade of November 18th brought to light the depravity of “the poor down-trodden red proletariat.” By their disgraceful attacks on the peaceful procession the reds suffered a moral reverse and helped the very cause they came to oppose. Their extreme idiocy was crowned by a desperate effort to “get even” with the leaders of the demonstration. They denounced before the police three members of ODWU, accusing them of plotting against the life of Litvinov. The credit for this denunciation must go to our own reds, for they alone, of all the rabble, knew that ODWU Branches were in technical charge of the whole demonstration.

The reds ran true to form, patterned after OGPU, which makes stool-pigeons even of children to report on their parents. With the gradual falling-off in membership in communist ranks, there is a prospect for bolshevik leaders to make a living after all. To all of which we may emphatically say: Pfui!!!

A Nationalist.

TO OUR YOUNG MEMBERS.

With a great deal of pleasure and satisfaction we have been witnessing a consistent growth in the ranks of Young Ukrainian Nationalists during the past several weeks. The efforts of Mr. Swystun, traveling from State to State with lectures, are bearing fruit. New Chapters of YUN are coming to life, new plans are being formulated for the activities of our boys and girls, and new hopes of happier days for Ukraine are born in the hearts of our countrymen.

We are now in the age when every organization is concerned in the future of Ukrainian Youth. Our leaders in public life have worried and fretted over the problem of Youth going astray. Various means have been adopted and many rewards offered in order to attract boys and girls into the folds of the several Ukrainian organizations. ODWU has no material benefits to offer to the prospective members of the Young Ukrainian Nationalists. Nevertheless we may assure ourselves that the passing fancy or the love for thrills and entertainments are not responsible for the rise of YUN.

In carrying out their respective programs of activities the members of YUN are actuated by deeper motives than the mere performance of their duties or the pleasures derived from the association. PRIDE in the Ukrainian race and LOYALTY to the nation are the driving forces which bring together the young members of YUN and the old members of ODWU in their joint efforts to make Ukraine free! There is unity of purpose in the older and the younger generations working together; for both feel deeply the humiliation of seeing their nation subjected to four invaders, and both strive to remove the stigma from the fair name of Ukraine.

It is not the material but the spiritual reward which will crown their toils when their hopes become a realization.

Needless to say, association of boys and girls with any national Ukrainian organization is bound to bring some good to Ukrainian cause as long as the organization is active. With other organizations of Ukrainian boys and girls we wish to live in harmony and work in mutual co-operation. We must develop a fraternal spirit that will extend beyond the bounds of YUN and will permeate the greatest possible number. At the same time we must strive to make our organization distinct, avoiding duplications of work of others, contributing something worth while to our communities, and above all, bearing always in mind the purposes for which we exist as an organization.

At this time it is my sincerest wish to extend from the Executive Committee of ODWU to the members of YUN the season's greeting: M E R Y C H R I S T M A S !

G. Herman,
Pres. of ODWU

OUR ENGLISH PAGE.

Without preliminary announcement or debate, the English page made its debut in the September issue of our publication. In presenting it to our young readers and enthusiasts we follow the sentiment which now seems prevalent. No doubt the reaction to this sentiment will appear in the future, when our literary geniuses find the Ukrainian language interesting, or a source of literary diversion, or perhaps a method of satisfying their ambitions. Be that as it may, the English page is here to stay, and we welcome contributions.

We shall do our best to satisfy all readers, presenting our views clearly, publishing news of local interest, serving the Young Ukrainian Nationalists primarily. In return we expect sympathetic co-operation from the Ukrainian boys and girls, as well as the financial assistance in the form of subscription, in order to make Vistnyk of ODWU a success.

TROY, N. Y.

To Executive Committee of O.D.W.U.:

On Sunday, September 17th, a large number of people assembled in the church hall of St. Nicholas Church to hear Attorney Theodore Swystun speak about the ODWU organization.

Mr. Alex Zayac, president of the ODWU branch in Troy introduced Mr. Swystun.

Mr. Swystun first spoke about the golden opportunities of the Ukrainian people, when they could have fought for and, without a doubt, won their independence; but because of several reasons they failed to grasp these opportunities for freedom.

The Ukrainian people have been cruelly mistreated and oppressed by the Poles, Russians, Roumanians, and Czechs for hundred of years. In spite of all this oppression the Ukrainian people have been struggling for independence without success. Other nations, like Ukraine, had to struggle for their independence too, and few if any gained their freedom without the use of the sword and without loss of life. Mr. Swystun gave as an example

the struggle of the American colonies to gain their independence from Great Britain. America taught Great Britain that America was for Americans and Americans only, and so must Ukraine do likewise, teach all her oppressors that Ukraine is for UKRAINIANS, with no room for Poles, Russians, Roumanians or Czechs.

We hear and read of the 46,000,000 or more Ukrainians in this world, but what of it? In spite of the large number the Ukrainians are still a people without a country of their own. It's a sad but true fact that many Ukrainians still believe that "maybe the Poles and our other oppressors will turn good" and allow the Ukrainians to live peacefully and unmolested. Meanwhile they are being laughed at for harboring such an idea. It would be much better to die, fighting for Ukraine under the waving Yellow and Blue, than to live ignobly and worship the flags of our oppressors.

The Ukrainians can only hope to attain freedom when they organize and unite for one cause, when they can all stand together like one strong wall and push back all those who are against their freedom and their independence.

Mr. Swystun stated the following reasons why Ukraine is not a free country to-day:

1. Unpreparedness, thereby losing opportunities for freedom.
2. Political differences among the people.
3. The foolish belief that the oppressors will change their attitude toward Ukrainians and leave them alone, unmolested and free.

At the close of his speech, Mr. Swystun appealed to all those not yet members of the ODWU branch in Troy. His speech so touched the hearts of the young people present that twenty three immediately signed up as members.

A collection was taken up for the ODWU and a sum of \$20.70 was realized.

Rev Kuryllo, new pastor of Troy, also spoke to the assembly. He stressed the important parts of Mr. Swystun's speech and added that we, Ukrainians, must organize immediately if we wish to see Ukraine liberated.

The following are names of the young folks, who signed as members of the ODWU:

Peter Buginsky	Ann Menter
John Bomba	Olga Onyskow
Martin Barnick	Michael Salo
Judy Boyko	J. Chas Sklaryk
Nicholas Boyko	John Sklaryk
Stephen Boyko	Joseph Sklaryk
Judy Cotch	Stephen Sklaryk
Peter Citch	Thomas Tychonia
Sonia B. Cotch	George Berezinsky
Ann Danyla	Rose Turchin
Ann Gingeresky	Yvonne Susco
Mary Gingeresky	

Faternally submitted

SONIA B. COTCH, Sec.

THE YOUNG UKRAINIAN NATIONALISTS IN HAMTRAMCK, MICHIGAN.

The Young Ukrainian Nationalists in Hamtramck held their first meeting at the beginning of October at which about fifteen members were present. By the middle of November we boasted of thirty-five members. At the present time we are holding some of our meetings with the older members in order that we may learn more about our O.D.W.U. and U.W.O. organizations.

Our executive members are: Walter Danilishin, President; Victor Kitzol, Vice-President; Ann Zablocky, Secretary; and Paul Woytyshyn, Treasurer.

Our club, though young, has taken part in many activities. We have aided the older members in staging a banquet on October 22, 1933, at which a profit of fifty dollars (\$50.00) was made.

The boys, headed by Walter Danilishin, are very active in their sports. They have collected ads from our Detroit and Hamtramck business men for the purpose of obtaining basketball suits and jackets with the O.D.W.U. emblem imprinted on them. They have entered a basket-

ball league in which they shall play against many Hamtramck teams including the Ukrainian Siege and the Young Ukrainian Club.

The club is also planning to hold a "Get acquainted party" for its members in the form of a bunco, followed by refreshments.

We would like to hear more from our young friends. Let us all write and tell what is happening in our groups. If there isn't an organization for Y. U. N. in your town or city start organizing one today.

PATRICIA SENKO, Member.

Д-р Г. Г. Скегар, Шікаго, Ілл.

СВІТОВА ВИСТАВА В ШІКАГО

(Зачалася 27-го травня, а скінчилася 1-го листопада 1933 року).

Я є свідомий того, що беру на себе тяжкий обов'язок коли хочу описати бодай у приbliżенню таку велику річ як Світова Вистава в Шікаго. Трудність полягає в цьому, що цілий світ привіз сюди так багато різноманітності, що годі це все якось покласифікувати та впорядкувати. Всеж, я виберу всі найважливіші річі та представлю їх так, щоби читач міг видіти цілу виставу моїми очима.

Та насамперед треба сказати кілька слів про площу, на якій ця вистава відбувалася. На східній (east) частині міста Шікаго та понад берегом озера Мішіган від вулиці Рузвелт аж до 39 вулиці — площа $3\frac{1}{2}$ милі довга, а $\frac{3}{4}$ милі широка при головній брамі, а $\frac{1}{4}$ милі на кінці. Місто Шікаго за останніх 10 літ видало грубі мільйони доларів на висипання цієї площі на воді, а відтак містер Дейвс (Doz) вложив своїх 10 мільйонів доларів на приспособлення цієї площі на виставу. Від останніх двох літ можна було тут бачити гарячкове приготування. Викінчувано різні будинки роблено дороги, насаджувано великі дерева, різні корчі, сіяно траву, саджено живі плоти, цвіті та інші окраси. Всі будинки є побудовані різними підприємствами або націями крім кількох будинків, які побудувала Корпорація „Century of Progress”, в яких містилися різні концесії, що не хотіли або не могли поставити свого будинку. Ці побудівлі представляють вартість 37 мільйонів доларів.

Плян цілої площі є розложений так: самою серединою проходить широка дорога, а по обох боках є вкопані високі палі, на котрих звисають довжезні фани червоного кольору. Самою серединою дороги є вложені в ряд високі лампи, футуристичного виробу, із 4 різними кольорами світла. Вночі ці світла є дуже приманливі. Від головної брами входу аж до 23-тої вулиці є обсапані два великі стави (laguny), які є замкнені довкола будинками, так, що треба мостами переходити з головної секції. На цих лагунах пливають моторові човна та італійські гондолі, на яких Італійці виспівують „O Sole Mio”. Кожний з цих лагунів є $\frac{3}{4}$ милі довгий, а $\frac{1}{4}$ милі широкий. Довкола виставової площі йде дорога для довгих омнібусів „Greyhound”, а за 10 центів можна обіхати виставу в оден бік. Не далеко входу є побудовані дві височезні вежі на пів милі віддалені від себе, а на верху цих веж є прикріплені сталевими ланками каюти, якими перево-

зяться людей для розривки. Цей препарат звуть „Sky Ride Tower”, а коли поглянути із него вночі на цілу площу, то мається вражіння, що десь із неба ви дивитеся на зачароване таємниче місто, в котрім бачите різні будівлі консерватичних та футуристичних дизайнів, одні з баштами, другі з мінаретами, ще інші із подобою хмародера, багато зовсім квадратів, на два-три поверхи. Є тут мечети, каплиці, вежі комбінація різних помислів. Всі ці будинки є розмальовані дуже крикливими фарбами, щоби звернути на себе увагу рпохожого, а всі ці фарби: червона, зелена, чорна, жовта, біла, синя, зливаються під мільярдами світла в одну божественну екстазу. Мав я вражіння, що їду автобусом на 10 травня через околицю Голляндію в Мішіган, коли є вистава різнородних туліпанів в повнім розцвіті. Такий вид бен-тежить і успокоює глядача, а на душу його на-носить якесь дивне почування, яке годі опи-сати. Такі сцени взагалі не мож передати, їх треба видіти самому.

При вході головної брами маємо по лівій стороні прекрасне Акрваріум, на кругло побудований із білого мармуру, коштом 2 мільйонів доларів, побудований мільонером Шелд, а місто додало ще від себе 2 мільйони на збірку риби з цілого світа. З правої сторони стоїть маєстатично величезний „Філд” Музей, рівнож з білого мармуру, який займає дуже великий квадратний блок землі. Сей будинок коштував 9 мільйонів доларів, а вся колекція в нім варта десять разів стільки що будинок. Вхидимо до середини, на ліво стоїть адміністративний будинок, де знаходяться всі офіси. Трохи даль-ше на право стоїть з вежею великий будинок з написом Sears, Roebuck & Company. Гордо стоїть цей будинок як гордий взагалі є цілий жидівський народ. Фірма ця є знана в цілм світі, бо має вона найбільший склеп на цілм світі. Сю фірму заснував Джуліус Розенвальд, і за кіль-ка літ дійшла вона до тих розмірів, що тепер має свої склепи по всіх містах Америки, а продає річно марфи на 40 мільйонів доларів. На 12-го липня відбувався жидівський день в Амфі Театрі (Soldier's Field), де міститься 150 тисяч народу. Сей день був оголошений шумним іме-нем РОМАН ЖИДІВСЬКОГО НАРОДА. Під-час сего представлення я сидів в репортерській баксі найбільшої газети на світі „Chicago Tri-bune”, та подивляв, з якою зручністю виво-дили жидівські аранжери історію свого, Богом

вибраного народу. Про сей день я напишу статтю, а там вже згадаю як Українець на імя Дмитро Чутро виступав тут як визначний артист-танцюрист. Тут хочу лише сказати, що вежа будинку Сірс Робок і Компані цього дня повівав великий прапор, а плаксива музика так дивно відбивалася від сеї вежі, що в цім я чомусь бачив і чув трагедію свого українського народу.

В Сірс і Ко. будинку знаходиться велика (15 через 20 кроків) топографічна мапа Сполучених Держав Америки, з зазначенням в котрім місці є їх склеп. В інших кімнатах є представлено в який спосіб виробляють вони килими, стінний папір, вовняні та бавовняні матерії. Це все дуже старанно виконано, після американської реклами.

Слідуючий з ряду є будинок, побудований стейтом Іллінойс, присвячений цілий президентови Лінколнови. Тут є ціла обстановка, яку Лінколн мав в своїй хаті. Тут є його фотографії, письма, листи, документи, а навіть шкільні задачі, як він ще ходив до школи. В другій великій салі висить портрет губернатора Горнера (жидівського походження).

Зараз попри сей будинок є ШВЕДСЬКИЙ Павільон. На вході повіває дві великі синьо-жовті фани (жовта краска перетинає синє поле на самій середині в оба боки, а се творить хрест). Ціла сая є вдержана у взірцевім порядку та чистоті. Ваші очі глядять на копію вітрильного корабля *Saltnare Nyckel*, на яким прибули перші шведські переселенці до Америки в 1638 році. На стіні гарна мапа цілої Швеції, як різнюж великі знімки важніших історичних місць, а на середині велика фотографія престоло-наслідника Густава Адольфа, сина короля Густава 5-го. З права, шафа з книжками американського видання. В другій кімнаті повно ручних виробів з бронзу, шкіри, дерева, вовни. При столику сидів генеральний Конзуль на Шікаго: високий, стрункий мужчина, блонд, інтелігентне лице, а одягнений на смак англійського аристократа, з паличкою на руці.

В сім самім ряді є також павільон ЧЕХОСЛОВАКІЇ, а попри него реставрант. Виставою сая, здаєсь, є трохи за багато набита ріжністю. Але бачу на стінах великі топографічні і фізичні мапи, побільшені знімки великих міст, замків на Моравії та славні на цілий світ купелеві місця. Маса масенна ручних робіт, прекрасна кераміка, прямо чудесні вироби зі шкла. Я ще нігде не бачив так багато кольорованого скла різних формів та різних кольорів. На стіні висять всі газети що виходять в Америці числом 33. Пóвернув до реставрації на вечеру. Ідальня довга, з правої сторони столики, а на середині підвищення для 5 музикантів (2 скрипки, чельо, бас і п'яно). Всюда повно. Знайшли мені столик зараз коло музики. Високо на стіні висять 3 портрети. Сермак (якого застрілив Італіян Зангара в Міямі сего року), Президент Рузвелт і Президент Масарик. Столи взірцево чисті, а дівчата повбирані в національні строї. Карта потрав написана по чеськи і по

англійськи. Я, на рекомендацію, замовив собі „ГУЛЯШ НА ПАПРИЦЕ С КНЕДЛИКИ”. Ціла вечера з пивом коштувала 80 центів. Музика грає якусь мелодію. Нараз дався чути голос барітоновий в пісні: TA NASE PISNICKA CESKA, а попри бару стали в довгий ряд всі хлопці і дівчата що usługують в реставранті на переді з менаджером та на даний знак затягли рефрен сеї пісні —

„Ta nase pisnicka ceska ta je tak hezka, tak hezka.
Tak jako na luce kytiska ogrosla ta nase pisnicka.
Az se ta pisnicka ztrati tak uz nic nebudem mit,
Jestli nam zahyne, vsechno sni pomine, potom uz
[nebudem zit].”

Оплески не уставали, тому повторено ще раз сю пісню, а сим разом вже всі Чехи злучилися в оден великий хор в рефрені. Мелодія заразила і мене — я також співав хот'я ніколи не чув сеї пісні та слів не знав, але в душі я якось відчував, що всьо знаю і розумію.

(Дальше буде).

НОВИЙ ШЛЯХ

ОДИНОКИЙ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ ЧАСОПИС
В КАНАДІ.

Виходить кожного вівторка.
832-20 STREET WEST SASKATOON, SASK.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ТА ЧИТАЙТЕ „ЖІНОЧИЙ СВІТ”

одинокий ілюстрований жіночий журнал в Америці та в Канаді.

Орган Союзу Українок Америки
під редакцією Марії Е. Бек.

Річна передплата в Америці \$2.00.
Поодинокое число від Нового Року 20 центів.

Адреса:

ZINOSNY SVIT,
1006 E. CARSON STREET, PITTSBURGH, PA.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА СЕНЗАЦІЙНА
ДРАМА В ЧОТИРЬОХ ДІЯХ,

„ДАНИЛИШИН І БІЛАС”

котру написав Ст. Васкан.

Ця зворушаюча драма представляє правдиву картину подій нападу Українських Революціонерів на пошту в Городку Ягайлонському в місяці грудні 1932 р.

Ціна одного примірника 35 центів.

Для книгарень і товариств значний опуст.

Замовлення просить слати на адресу:

S. W A S K A N,
10336 — 96th STREET, — EDMONTON, ALBERTA

Tel. ORCHARD 4-5013.

УКРАЇНСЬКА КВІТЯРНЯ

МАХАЙЛА КЛОС

42 AVENUE "B"

Between 3rd & 4th St.

NEW YORK, N. Y.

**НАЙКРАЩИХ, ВСЕ СВІЖИХ І ЖИ-
ВИХ ЦВІТІВ, БУКЕТІВ І ВІНКІВ
НА ВЕСІЛЛЯ, БАЛІ, ІМЕННИН
дістанете в нас!**

Українці міста Нью Йорку! Добродій Клос є один із наших дуже симпатичних УКРАЇНЦІВ. Його мало хто знає з наших людей, а це тому, що ВІН провадить свій бізнес незалежно від наших ГРОМАДЯН та щоб мати таких людей ближче себе, то треба піти до него коли потребуєте цвітів, а тим самим ми все можемо дістати від него жертву на народну ціль. Всі близькі його skleпу, ідіть до НЕГО!

І. БАБИНЕЦЬ

**ГРОСЕРНЯ, ДЕЛІКАТЕСЕН І СКЛЕП
ВСЯКОГО ПЕЧИВА**

**418 East 5th Street,
New York, N. Y.**

Всі близькі члени ОДВУ, які мешкають в тім бльоку (вулиці), де має sklep Добродій Бабинець, повинні, як один, брати споживчі продукти тільки в НЕГО. Він один із найкращих бізнесменів на тій вулиці. Свій інтерес провадить дуже солідно. Його Іменем ОДВУ вже нераз покористувалося при збірковій акції на визвольну боротьбу.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ

**ВІДОМИЙ СПІВАК — МАЛЯР,
МАЛЮЄ ПОРТРЕТИ Укр. Визначних
людей, як рівнож виконує
ОБРАЗИ ЦЕРКОВНІ,
з натури та з фотографій.**

Робота в олійних красках, старанна і дешева. Пишіть по інформації на адресу:

**Eugene Zukowsky
319 East 13th St.
New York, N. Y.**

Compliments from

SAGAMORE CAFETERIA

3rd Ave. Cor. St. Marks Pl.

New York, N. Y.

to O. D. W. U.

З НАГОДИ СВЯТОЧНОГО ОДУШЕВЛЕННЯ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

бажає всім

**Товариствам, Братствам, Церквам, Священникам, Урядникам
і всім Костумерам**

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ

KULYNITCH PRINTING COMPANY

418 EAST 9th STREET

NEW YORK, N. Y.

УВАГА! ГРОМАДЯНИ! УВАГА!

Чи Ви знаєте нашого самотнього
найкращого бізнесмена **п. В. Винницького**, який має споживчі продукти?
Коли не знаєте, то просимо зайти на
адресу:

В. Винницький
326 East 8th Street
New York City

Це самотній

ГРОСЕРНЯ і СКЛЕП ДЕЛІКАТЕСЕН,
получена із найкращим печивом.

В тій бляшці, де має свій бізнес **п. В. Винницький**, нема більше українських бізнесменів. Тому кождий наш громадянин обов'язково повинен піти до свого, а не до чужого!

**В ДЕНЬ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО
і НОВОГО РОКУ**

пересилає щирий привіт всім своїм
знайомим землякам, Українським
Товариствам, Церквам та їх
Урядникам

Родина СЕРБІНСЬКИХ
169 Avenue A,
New York, N. Y.

П. С. Адміністрація Вістника ОДВУ
щиро дякує добродію **М. А. Сербінському** за таку щедру жертвенність, якою Він допомагає її. Відділи ОДВУ не повинні забути Його в бізнесі, який Він провадить!

ПРИКРАШУЙТЕ СВОЇ ХАТИ ЛИШЕ УКРАЇНСЬКИМИ АРТИСТИЧНИМИ КАЛЕНДАРАМИ.

Tel. Dry Dock 4-3752

Календарі на рік 1934. — 6 за \$1.00, 100 за \$14 для бізнесменів. — На складі є ще більший вибір календарів на 1934 рік.

УВАГА: Ми оплачуємо пересилку в Америці і до краю, даємо трубку даром, хто в нас купить календар. Пришліть 25 цнт. і адресу, де хочете, щоби Вам вислати один календар. Пишіть:

**Surma Book & Music Co.,
103 Avenue A, New York, N. Y.**

М. БОЙЧУК

ГРОСЕРНЯ і ДЕЛІКАТЕСЕН та СКЛЕП РІЖНОГО ПЕЧИВА

228 Ave. B, New York, N. Y.

Приймає замовлення на всяке печиво, хліба, булок, тісточок, що тільки потрібне із печива на забави, okazji, весілля, хрестини і т. д.

Українці!

„ВІСТНИК ОДВУ”, помішуючи оголошення наших бізнесменів, поміщує не на те щоб Ви перечитали їх і забули за того Українця, який мешкає та провадить свій бізнес у Ваших бльоках. Ми поміщуємо ті оголошення на те, щоб всі розуміли клич: Свій до свого! Свій для свого! До нашого ОРГАНУ ВІСТНИКА ОДВУ ми моглиб дістати дуже багато оголошень від чужинців, а тільки тому, що ми цілою силою працюємо над тим щоб поширити націоналістичний клич, тому ми так обмежуємося приймати чужі оголошення, бо віримо, що наше громадянство зрозуміє нас і відповідно до нашого кличу пристосується та дасть нам змогу видавати цей ОРГАН, а тим самим допоможе само собі, бо ми все і всюди будемо говорити: Ідіть до Своїх! Помагайте один одному, а спільними силами дійдемо до нашої цілі!

АДМІНІСТРАЦІЯ ВІСТНИКА ОДВУ.